

DE TRIBUNE

Versijnt dagelijks, behalve op Zon- en Feestdagen.
Redactie en Administratie: AMSTEL 85, AMSTER-
DAM. Tel. N. 4894.
Advertentie 20 cent per regel. Arbeidersorgani-
saties, aanvraag, betrekking, huur, verhuur enz.
10 cent per regel. Ingezonden Mededeelingen
25 cent per regel.

REV. SOC. VOLKSBLAD

ABONNEMENTSPRIJS: voor plaatsen, waar Agent-
schappen gevestigd zijn, per week 15 ct. Franco
per post per kwartaal bij vooruitbetaling: voor
NEDERLAND 11.95; voor BELGIË 12.90. Voor
andere bij de Postunie aangesloten landen 14.—
PRIJS PER NUMMER 3 CENT.

Orgaan van de Sociaal-Democratische Partij (S.D.P.), onder Redactie van HENR. ROLAND HOLST, W. VAN RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOP.
Vaste medewerkers: J. C. Ceton, H. Gorter, B. Lansink Jr., A. Pannekoek, L. de Visser, G. J. A. Wesselingh, Ds. M. C. van Wijhe, e. a.

Abonné's op dit blad, in het bezit der verzekerings-
polis, zijn, volgens de daarvoor vastgestelde
bepalingen verzekerd tegen ONGEVALLEN voor

2500

bij levens-
lange geheel
invaliditeit,

1300

bij over-
lijden,

1200

bij verlies
van één hand
voet of oog,

1100

bij verlies
van een
duim,

160

bij verlies
van een
wijsvinger,

115

bij verlies van elken anderen
vinger, een en ander gewaar-
borgd door de Verzekering-Mij. Rokin 151, A'dam

THE OCEAN

Het vluchttoord te Ede.

Door een ruzietje van twee op toelagen
belust zijnde groepen, komt er weer eens
wat aan het licht over de vluchtelingen-
verzoeking. Een familielid van den premier,
golf als onbruikbaar in de leiding van twee
vluchttoorden weggewerkt, heeft volgens de
Telegraaf op zijn beurt zijn tegenpartij weg
willen werken, wat door opheffing van het
hele vluchttoord te Ede met zijn duizenden
bewoners dreigde te geschieden.

Er schijnen te Ede twee clubs met
tegenstrijdige belangen in de leiding geze-
ten te hebben. Na de verwijdering van den
heer de Koning, trad een meneer Kramer
als kamp-commandant op onder het opper-
toezicht van den regerings-commissaris, den
heer Mingels. De heer Kramer lag
overhoop met zijn chef en is in September
in zijn functie ontslagen. Deze nu schijnt
met behulp van den heer de Koning des
premiers familielid, het ontslag van den
heer Mingels, bespoedigd te hebben.

Allen die belang hebben bij het voortbe-
staan van het vluchtkamp en uit toelagen,
enz. geen onbelangrijke bron van inkomsten-
vermeerdering hebben, zijn nu in actie om
den humanen heer Mingels te behouden. En
uit vrees voor opheffing van het kamp rich-
ten de vluchtelingen eveneens druk onder-
teekende verzoekschriften tot behoud van
den eervol ontslagen regerings-commissaris.
Dit nu is het voorspel. De indruk wordt
gewekt alsof bezuiniging het motief is tot
ontslag. Men beweert dat de onkosten voor
den regerings-commissaris, wat toelagen en
gebruik van luxe-auto betreft op een diske-
te 34 gld. per dag komen, maar de combi-
nering van de vluchttoorden Nunspeet en Ede
onder één regerings-commissaris zal wel
goen verlaging van onkosten medebrengen.

En wat de vluchtelingen betreft.
De goede verzorging zou moeten blijven
niet hoeven per hoofd worden uitgetrokken.
Als men dan ziet van bedragen die f. 0.75
à f. 1.— per vluchteling bedragen, dan
krijgt men den indruk dat je beter vluch-
ting dan Nederlandisch arbeider kan zijn,
wat voedsel en kleding betreft. De exploi-
tatie is kostbaar, hoewel het bedrijf op een
vluchttoord op een model-coöperatie gelijkt.
Centrale keuken, centrale verwarming, eet-
zalen, enz., enz. Alles in 't groot ingericht.
Maar hoe is de opzet? Bij den bouw is
b.v. de risico, wat den duur van den oor-
log en dus dien van het kamp betreft, voor
den aanloof der centrale verwarming geleed
op den ondernemer. Een kort bestaan van
het kamp had hem een strop, maar de
lengte van bestaan brengt thans schatten op.
Naar verluidt kost alleen de huur van de
installatie der verwarming f. 1000 per
week, wat over de 2 jaar van het bestaan
van het kamp meer dan een ton gouds
bedraagt: waar dan nog de kosten van
steenkolen bijkomen. Zoo geëxploiteerd kan
het niet uitblijven of de kosten, die thans
per hoofd genoemd worden moeten hoog zijn.

Na 2 jaar is er nog geen sprake van
eenig gezinsleven. Bij den aanvang moest
veel door de vingers worden gezien, hoewel
het voor de nationalisten een treffend ver-
schijnsel van godsvrede was, de rijke Belgen
te zien rijden en roesen, terwijl de arme
landgenooten in groote loodsen werden on-
dergebracht. De gezinnen huizen nog in
groote barakken, door een gang in twee
deelen gescheiden. Door houten schotten
heeft men hokjes gemaakt, die aan de gan-
gelde door een dunne lap zijn afgesloten.
Loopt men door zo'n gang, dan waait de
lap door de luchtverplaatsing weg en al de
inimiteiten van het gezinsleven liggen voor
den voorbijganger bloot. Het kamp zelf, is
behalve de hoofdlaan een troosteloze zand-
vlakte. Een oplossing voor de gezinnen ligt
in het gebruikmaken van de zoogenoemde
Deensche huiskes, die door particulieren ge-
sticht zijn. Dit zijn uit-eenkaar-neembaar
houten huiskes met twee of meer vertee-
ken, waarin het gezin zelfstandig kan leven. Maar
hiervoor is geen geld. De afdeling Deensche
huiskes is voor meer goeie vluchtelingen,
die het geld voor een kleine huur bij elkaar
kunnen krijgen. Wie in de mening mocht
verkeeren dat de vluchtelingen het zoo goed
hebben als de uitgraven per hoofd doen ver-
moeden, weet nu dat het niet zoo is. Een
enquête naar de gespecificeerde uitgraven zou
allicht een andere wijze van exploitatie der
kampen aanwijzen. De geestelijke gesteldheid
der bewoners is natuurlijk niet van den vroo-
giken kant, hoewel de oppervlakkige be-
schouwer daar anders over kan denken. Het
gemiddeld van talrijke familielieden in België
door de Duitschers en aan het eigen front,
het voortdurend oproepen van de nog val-
de jonkens en mannen, de vrees voor nieuwe
verhuizing uit het kamp, zijn motieven die
niet tot innerlijke vrede leiden. De be-
handeling door het Nederlandsche personeel,
dit moet gezegd worden, is van beelden tot
boven goed, dank zij de afwezigheid van
militaire leiding.

Mocht het ontslag van den heer Mingels
het voorspel zijn tot opheffing van het kamp
te Ede en verjaging der bewoners, dan zal
het Nederlandsche proletariaat daartegen zijn
protest moeten stellen. Verbetering van huis-
vesting voor de gezinnen moet plaats vinden.

Zóó niet.

Just wil ik strekking en inhoud van
het artikel van pg. Wolda inzake „Mas-
sala en Individuele trouw" in hoofd-
zaak kan onderschrijven, wensch ik even-
te zeggen, dat er dient te worden opge-
komen tegen de wijze, waarop Wolda z'n
beschouwingen inleidt. Het gaat niet aan,
zoo maar in de denkwijze van Rollek,
Roland Holst en Pannekoek ten deze „een
laatste rest" van „mechanische" opvatting
van de maatschappelijke ontwik-
keling te ontdekken, deze gelijk te stellen
aan het Marxisme van Kautsky, op deze
partijgenooten dus het stempel te drukken
van „contrarevolutionaire „Gesinnung". Al-
gezien van het feit, dat het aan ieder, die
het werk van deze partijgenooten kent,
duidelijk is, dat Wolda zich hier vergist,
is het m.i. in een partij-discussie niet ge-
oorloofd van te voren op de revolutionaire
lezers een suggestie uit te oefenen,
bij hen een „afkeerstemming" op te roe-
pen. Op deze wijze kunnen de meeningen
niet zuiver tot hun recht komen, wordt de
aandacht afgeleid van het zakelijke en het
groot-proces van het nieuwe socialisme ver-
laagd tot een snuffelen naar de mindere
of meerdere revolutionaire gezindheid van
personen.

VAN REESEMA.
A'dam, 30 Nov. '16.

De verovering van het Socialisme

VI. Vreedzame verovering?

Maar is de zaak niet veel eenvoudiger,
dan wij hem hier voorstellen?
Wij zeiden: de arbeidersklasse moet de
staat overwinnen, die als een burcht,
waarin de vijand, de bourgeoisie, zich
genesteld heeft, haar geweldigste machts-
middel vormt. Hier zou nu tegen in ge-
bracht kunnen worden: wij zijn zelf deel
van de staat; om dus in dezelfde beid-
sprake te blijven: als de arbeiders, de
werkers en zwagers diep in de kelders
van de burcht, te voorschijn komen, zijn
ze er binnen in en kunnen zich er ge-
makkelijk meester van maken. Want zij
zijn de massa!

Of, zonder beidspraak: de arbeiders-
klasse vormt (in haar ruimsten omvang,
en door de kapitalistische ontwikkeling in
steeds hooger mate) de meerderheid
van de bevolking, van de leden van de
staat. Zij heeft in ontwikkelde kapitalis-
tische landen dezelfde politieke vrijheden
als andere klassen en bijna overal dezelfde
politieke rechten. Algemeen kiesrecht heb-
ben wij hier al bijna, en in Duitsland,
Frankrijk, Amerika bestaat het al lang.
Weldu, dan behoort zij alleen van haar
meerderheid in gelaafte gebruik te maken,
om langs den vreedzamen
weg van het parlementarisme
bans te worden over de staat. Want
het parlement maakt de wetten; het par-
lement wordt echter door de kiezers
gekozen; wat de meerderheid van de
kiezers wil, kan zij doorzetten en tot wet
van het land maken.

De socialisten hebben dus tot taak:
door propaganda, door kennis en inzicht
te brengen de meerderheid van het volk
(n.l. de arbeidersklasse) zoover te bren-
gen, dat zij het socialisme wil. Dan kiest
deze socialistische volksmeerderheid een
socialistische parlementsmeerderheid, die dan
de eigendoms wetten en de andere wetten
zoo wijzigt en nieuw regelt, dat het ka-
pitalisme verdwijnt en voor socialisme
plaats maakt. Waar blijft dan die ge-
dachte staatsmacht met zijn gedecoreerd
ambtenarskorps, zijn politie, zijn leger
— van buiten af schijnbaar zoo, onaan-
tastbaar? Wij zijn er als 't ware van
binnen ingedrongen, hebben haar van
binnen uit in beslag genomen, en die
geduchte machtsmiddelen zullen na ons
dienen tegen onze er uit gesmeten klasse-
vijanden. Zoals Troelstra al voor 20
jaar in een brochure schreef: als jullie
bourgeoisie het dan in je hersens zou krij-
gen, om tegen ons, het wetlig gezag, in
verzet te komen, dan zullen wij jullie
desnoods met geweld mores leeren!

Nu zal, wat hier in een paar re-
plices aangedaan is, in de praktijk nog wel
wat meer voelen in de aarde hebben.
Wij stellen ons het geval eens voor, op
een mooie dag bij een verkiezing 55 so-
ciaaldemocraten in de Kamer komen, en
deze nu de sociale revolutie vreedzaam
aan tot stand brengen (al is dat nu,
nu de heeren van de S.D.A.P. zoo bree-
derlijk met de andere partijen samen de

bourgeoisie dienen, wat moeilijk zich voor
te stellen). Zij nemen een wet aan, tegen
het kapitalisme. Maar de Eerste Kamer
is er ook nog, en verwerpt die wet.
Schaf dat geldzakcollege af! Jawel, maar
daartoe is grondwetsherziening noodig,
en die kan niet tot stand komen, als
1/3 van E.-K. en T.-K. samen er tegen
is. Daar zitten we. Maar misschien zijn
de Provinciale Staten ook zoover omge-
zet: wij denken dus het geval, dat zij
in meerderheid rood zijn, dat dus uit de
E.-K. alle geldlui verdwenen zijn en er
alleen kapiteinen als Henri Polak en Van
Kol inzit. Dus de E.-K. neemt de
wet ook aan. Dan moet de koningin de
wet nog goedkeuren, en als zij zert:
dankje heeren, ik voel daar niets voor —
dan is het alweer uit met die wet. Mis-
schien zegt een in staatsleer ervaren re-
formist: dat mag de koningin niet doen;
zij moet teekenen, wat de ministers haar
voortleggen want zij is volgens Van Hou-
ten maar een ornament of een vliegwi-
el.

— Jawel, zoo staat het in de boeke-
sant zoo werd het praktisch onder de
heerschappij der bourgeoisie. En met de
bourgeoisie is het koningschap één van
zin. Maar a's daar een arbeidersmeer-
derheid zou komen, dan zal zij zeggen: ik
behoor bij de bourgeoisie, ik ben tegen
jullie socialisme, ik oefen mijn grondwet-
lijke macht tegen jullie uit. En zij kiest
haar ministers. In de boeke staat dat het
ministerie een komitee uit de meerderheids-
partij van de Kamer is en dus moet af-
treden, als de meerderheid wisselt. Maar
dat is slechts waar, omdat een bourgeois-
meerderheid ten allen tijde een regering
kan dwingen door begrotingen te ver-
werpen. Proeft een socialistische meer-
derheid dit na te doen (d.w.z. tegen
het kapitalisme; want als dienaren van
het kapitalisme mogen ze hetzelfde doen
als de anderen), dan zou wel eens kun-
nen blijken, dat haar sabel van bordpapier
is: een door de bourgeoisie, de bank, de
geldmacht gesteund ministerie heeft lak
aan de Kamer. En het ambtenarskorps,
de politie, de justitie, het legerkommando
gehoorzaamt aan de regering, niet aan de
Kamer. En al zou een deel met de Kamer
mee willen gaan, dan zou zulk een kon-
flikt op zijn best — evenals in Engeland
in 1641 — tot een burgeroorlog voeren:
het zou uitgevochten moeten
worden wie de sterkste in het land is.
Van de vreedzame in bezit-
neming van de staatsmacht kwam
in geen geval iets te-
recht.

De theorie van de vreedzame in bezit-
neming der staatsmacht door middel van
het parlement gaat uit van de onderstel-
ling, dat er volkomen democratie
heerscht. Maar dat is nergens het
geval. In Duitsland b.v. is wel alge-
meen kiesrecht (al is het door de onge-
lijkheid der kiesdistrikten zeer ongelijk
nadeel der arbeiders); maar de Rijksdag
heeft niets over ministers en regering te
zeggen; deze opperste bureaucratie is
meester over alle machtsmiddelen van den
staat en kan ze tegen het eigen volk ge-
bruiken. In de zoogenoemde konstitue-
neel landen van West-Europa heeft men
overal naast het door het volk gekozen
parlement een senaat, een Eerste Kamer,
een Lordshuis of hoe die aristocratische
heerinnen heten, en nog een koningschap
dat volgens de grondwet over veel macht
beschikt. En in de republiek Amerika be-
staat het (aangemaakte) ietingsrecht der
rechters, die elke wet ongelijk verklaren,
die naar hun mening met de grondwet
van 1776, d.w.z. met abstracte menschen-
rechten en vrijheden b.v. het recht op
eigendom, in strijd is. De democratie van
het algemeen kiesrecht is in al deze lan-
den een schijn-democratie die aan
het volk de illusie geeft, te regeren, en
het in kleinigheden toelaat, invloed uit te
oefenen — maar als de groote kwesties
van kapitalisme en privaatrecht aan de
orde komen, enkel blijkt een vermomming
voor onaanstaande bourgeoisieerschappij
te zijn.

Is de bourgeoisieerschappij dan onaan-
tastbaar? Ja zoolang men binnen de be-
staande vormen van staatsrecht blijft en
die alleen op vreedzame wetelijke weg wil
veranderen. Maar in werkelijkheid gaat het
anders toe. In 1847 verklaarde minister
Guizot in de Franse Kamer: het alge-
meen kiesrecht komt nooit! — een jaar
later was de revolutie: de volksmassa's
bedwongen op straat de regering, de ko-

ning ging er van door, een voorloepig
bewind van bekende of populaire personen
wierp zich op en kondigde de republiek
en het A.K. af. Een revolutionair-politie-
ke strijd had ineens grondwet en staats-
vorm omgewenteld. In zulk een strijd moet
blijken, over welke macht de verschillende
tegenstanders beschikken; van die macht
hangt af, of en in welke mate iedere klas-
se over de maatschappij zal heerschen, en
in welke politieke vormen dit zal plaats
hebben. Zoo komen wij ook hier tot de
zelfde slotsom als in ons vorige hoofd-
stukje: de alles-beheerschende vraag is:
over welke macht beschikt
het proletariaat?

ZIEKENHUISNOOD.

I.
Gaarne zouden we het raadsel opgelost
willen zien, waartoe in Amsterdam een
wethouder voor gezondheids- en armen-
wezen dient. Nog niet zoo heel lang ge-
leden is het uitgekomen, dat een 1500
verpleegden in het Armenhuis (waren het
er meer of minder) samen drinken uit
295 kannetjes, zitten op 165 stoelen en
tusschen de bedden loopen in gangtjes
van dertig centimeter, waardoor ze in
het opzoeken van een van hun sous-
pantalons afgesprongen knop al bukkend
of met het hoofd of met een ander li-
chaamsdeel in de spijlen van hun over-
buurman's bed verward raken. Op één
voordeel kan de wethouder zich beroe-
pen. Bij dezen kolonno kunnen de ka-
chels in dat Armenhuis gedood worden.
Zooel ouwe mannetjes en ouwe vrou-
wies, liggende van elkaar op 30 centime-
ter, zijn evenzovele reservoires van een
pound of wat bled van plm. 36 graden
warmte. Tel dat warmte-product eens p
bij de warmtestroom, die er door een zaal
gaat, waarin al die wachters op den Dood
hun brochtiale en asthmatische lieflijke
ademtochtjes paffen. In een koeienstal
kan het zoo niet breken.

De heer Dr. N. M. Josephus Jitta be-
hoort de plaats te bezetten van minister
Posthuma, vanwege zijn inzicht in kolon-
besparing, of... ter belooning van zijn
vele diensten, der gezonde bewezen,
voor de rest van zijn leven vrij kost en
inwoning in het armenhuis te krijgen.

Of eigenlijk ook weer wat anders.
Eigenlijk verdient hij op zwart zaad te
komen, ziek te worden en dan 351 dagen
te moeten wachten op een plaats in een
der ziekenhuizen.

Het getal 351 is het maximum-aantal
dagen, dat een der 323 in de maand Juni
1915 ingeschreven polikliniek-patiënten heeft
moeten wachten op plaatsing.

Dr. N. M. Josephus Jitta behoorde sub-
biel een besmettelijke ziekte te krijgen,
meer dan een zelf, en dan in een bad-
kamer gesloerd te worden.

Dan eerst getooven we, dat deze heer
er toe komen zou om in te zien, dat hij
eigenlijk wel wat misdaan heeft.

Het ware toch zijn plicht geweest al
was het maar een mensch ervoor te be-
hoeden een dergelijke behandeling te moe-
ten ondergaan.

Eerst moest hem een „Commissie van
Onderzoek naar de wijze van voorziening
in meerdere ziekenhuisruimte, zoowel uit
een oogpunt van armenzorg als „van
onderwijs" worden opgedragen, voor
zoo iets bekend kon worden. Deze com-
missie, die 11 Maart 1914 werd samen-
gesteld, is met haar rapport gereed geko-
men. Van wat daar in te lezen staat, zul-
len wij u eenige saaltjes geven.

De directeur van het Binnengasthuis
meldt in 1915 (dus vóór de opening
der Kinderkliniek), dat daar 120 bedden
te veel op de afdelingen geplaatst zijn.

De directeur van het Wilhelmina-
gasthuis schrijft op 6 Juni 1914, dus
op een tijdstip voorafgaande aan den
bijbouw van de verschillende barakken,
dat, wanneer de ruimte voor elken pa-
tiënt gericht wordt minstens 36 kub.
M. te bedragen, op de afdeling voor
besmettelijke zieken totaal 85 bedden te
veel en op de oogheelkundige afdeling
4 te veel zijn. Herhaaldelijk is het nood-
dige patiënten, die met meer dan één
besmettelijke ziekte hier worden gebracht,
te isoleren in een badkamer, wat be-
griepelikerwijs zeer storend is.

Op alle mannen-, op zeven vrouwen-
en vijf kinderafdelingen in de beide

gasthuizen (het Wilhelmina- en Binnen-
gasthuis) daalde de gemiddelde verpleeg-
duur; op eenige met groote sprongen.

Toch meent één lid der commissie, de
heer Dr. Nuijens dat in die verkorte ge-
middelde verpleegduur geen enkel uitdruk-
king van het plaatsgebrek is te vinden.
Hij zegt in een bijgevoegde nota, dat
wanneer patiënten te vroeg ontslagen
worden dat geschiedt op hun verzoek,
zonder dat de directieuren der gasthuizen
daarvoor enige verantwoordelijkheid ope-
nen. Vaak komt het, volgens hem, voor
dat zeer ernstige zieken naar huis ver-
langen uit vrees voor sterven in het
gasthuis.

De heer Nuijens, welke reden hij daar-
voor moge hebben, moge joost weten,
heeft nog koninklijker willen zijn dan de
koning. Niemand minder dan de heer J.
L. C. Wortman, directeur van den Ge-
meentelijken Gezondheidsdienst heeft een
nota daartegen ingezonden.

De commissie heeft echter de meening
dat vervroegd ontslag wel bestaat, maar
zeker niet zoo ver gaat, dat de zieken uit
de gasthuizen onvoldoende genezen naar
huis worden gezonden terwille van de
wachters.

Hoe weet de commissie dat? Heeft zij
zich dat ook laten vertellen door de ad-
ministratie der ziekenhuizen? Zij had een
crediet van 20.000 gulden voor zich ve-
schikbaar. Een weinig van dat geld had
er wel van afgekuud om ontslagen zieken
in huis te zoeken enige dagen na het
ontslag. Dan had zij wel tot een andere
conclusie kunnen komen. Dat voorstel had-
den we minstens verwacht van den heer
E. Polak, die ter vervanging van den heer
Vliegen zitting had. Zeker, maar dan had-
den er geen belanghebbende partijen tijd
moeten zijn. O. a. de heer Josephus Jitta
zelf, die verantwoordelijk is voor heel
den jammerbeel. Dan hadden de socia-
listen in den raad uitbreiding moeten
vragen van de opdracht der commissie. Dan
had men tot beter inzicht gekomen van
het beleid van den wethouder. Dan had
die commissie met nog meer klem dan nu
geschied is onverwijld verbetering kunnen
voorstellen door het advies tot den b.w.
van een nieuw ziekenhuis en twee noed-
ziekenhuizen van 500 bedden voor armen-
zorg.

De commissie heeft haar onderzoek oer-
paald tot de ziekenhuizen zelf.

Aan de directieuren der gasthuizen is
het verzoek gericht op een bepaalden dag
in overleg met de hoogleraren het aantal
in het gasthuis aanwezige patiënten na te
gaan, dat, ojschoon daar verpleegd, deze
verpleging niet noodzake-
lijk behoeft.

Praktisch gesproken worden dus geen
patiënten in de gasthuizen verpleegd,
zonder dat ze dezen vorm van verple-
ging strikt noodig hebben.

Dank je den bliksem! als de gemid-
delde verpleegduur daalde op eenige afde-
elingen nog wel met enige sprongen.

Als de commissie de ontslagen patiën-
ten had opgezocht zou een geheel andere
conclusie naar voren zijn gekomen. Geze:
Practisch gesproken wachten honderden
patiënten die dezen vorm van verpleging
hoog noodig hebben.

Dank je den bliksem als de besmette-
lijke patiënten tot in de badkamers liggen.

Men leert uit staat C, dat in Juni
1915 een tekort is geweest aan 596
gasthuisplaatsen, in Mei 1916 aan 648,
berekend alleen uit de gegevens van de
op plaats wachtenden bij den Genees-
kundigen Dienst. De staat toont tevens
aan, dat de chirurgische afdelingen de
grootste tekorten hebben; daarop vol-
gen de interne, dan die voor huid- en
geslachtsziekten.

Terwijl voor mannen interne zieken
in 1904 slechts op 4 dagen van het
berekende halfjaar in het Binnengast-
huis plaats ontbrak, klom dit in 1913
— 1914 tot 65 dagen. Aanzienlijke ver-
schillen neemt men op alle afdelingen
waar.

Over de drie eerste maanden van 1914
bedroegen de maxima van het aantal
wachters van de polikliniken tevens
op een bepaalden dag in iedere maand
107, 147 en 171. Van dezen vormen
de chirurgische en de geslachtszieken
verreweg de meerderheid.

DE DUURTE.

De eierenuitvoer.

Vóór den oorlog, zoo becijfert de „Telegraaf“, voerden we per jaar 6 à 8 miljoen eieren meer uit dan in. Wie belangstelt in de juiste cijfers vindt ze hier: meer uitvoer in 1912 7.482.000 K.G. en in 1913 6.760.000 K.G. In 1914 was de meer-uitvoer 12.828.000 K.G. Sedert is de meer-uitvoer op schrikwekkende wijze toegenomen. Tot nu zijn over 1916 nog slechts gegevens over 9 maanden bekend, maar toch is de meer-uitvoer over die drie kwartelen vier maal zoo groot als over de vier kwartelen van de jaren voor den oorlog. De meer-uitvoer belooft n.l. thans reeds 28.853.000 K.G. en bedroeg over dezelfde periode van het vorige jaar 30.004.000 kilogram, tegenover 11.055.000 K.G. in 1914.

Er is dus geen twijfel aan, of de uitvoer van eieren is sedert den oorlog op ongekende wijze toegenomen en derhalve moeten we voor dit voedingsmiddel toch wel in bijzondere mate de zegeningen van de Postumiaansche uitvoerpolitiek gevoelen. En hoe is nu de werkelijkheid? In de laatste maanden moeten er 100 eieren voor binnenlandsch gebruik blijven voor elke 100 die er worden uitgevoerd. Van de 100 binnenlandsche eieren worden er 40 aan de gemeenten tegen verlaagde prijzen geleverd. Die verlaagde prijs bedraagt sinds een paar weken f 10.30 de honderd, wat zeggen wij, dat de gemeenten 11 cent per stuk moeten ontvangen, als zij geen verlies willen lijden.

Het allergoedkoopste versche ei kost thans dus elf cent. Er is evenwel geen sprake van, dat men deze eieren naar wensch kan verkrijgen. Er is nu zoo buitengewone vraag naar, dat de gemeenten, die deze eieren aanvragen, slechts voor een zeer gering percentage de aanvragen zien ingewilligd. De meeste gemeenten proberen al niet eens meer goedkope eieren te betrekken, want zij krijgen toch nul op het request.

Wie eieren wil hebben, moet derhalve den prijs betalen, die de andere 60 voor 't binnenland gereserveerde eieren opbrengen, d.i. 13 à 14 cent per stuk.

Het schadelijkste is daarbij dan nog, dat de kwaliteit der eieren buitengewoon veel te wenschen overlaet. De exporteurs hebben allemaal op een oploopen der markt gespeculeerd (en niet ten onrechte, want in Londen kosten de eieren thans 16 cent per stuk). Wanneer de statistieken over October verschijnen, zal men zien, dat er in deze maand, evenals in September, naar verhouding minder is uitgevoerd dan in dezelfde maanden van het vorige jaar. De exporteurs hebben n.l. in deze maanden voortdurend opgepot. Maar omdat zij niet exporteerden, behoorden zij ook geen eieren voor het binnenland af te leveren en konden deze dus dōk oppotten. De voor binnenlandsch verbruik bestemde eieren zijn wekeloos niet afgeleverd geworden, en wat thans afgeleverd wordt, behoort bijgevolg tot een oudbakken, muffen voorraad. Voor dat mufte onsmakelijke goed wordt 13 en 14 cent per stuk gevraagd of bijna het dubbele van den prijs in normale wintermaanden.

Hoe meer uitvoer, hoe goedkoper in het binnenland geleverd kan worden! Orakel de heer Postuma. Ziehier dan: van onze eieren worden er 4 à 5 maal meer uitgevoerd dan voor den oorlog, en de eieren, die we voor het binnenland hebben, zijn niet alleen onvergelykelyk veel duurder, maar ook onvergelykelyk veel slechter dan vroeger.

Vóór den oorlog verbruikte elk Nederlander twee eieren per week, thans krijgt hij nog niet eens één ei in de veertien dagen.

Land de minister van landbouw deze feiten nu eens onderstoven praten, als hij kan. Wij garandeeren hem, zoo daagt de „Telegraaf“ hem uit, dat hij, als hij hierover wil repliceren, die plaatsruimte kan krijgen, die hij behoeft.

Welan dan, Excellentie, geef ons „de proef op de som.“

BESCHOUWINGEN.

Internationalisme of nationalisme?

I.

De kwestie van de samenwerking bij de a.s. verkiezingen met den bond van Christen-socialisten is in „De Tribune“ van 18 November in het artikel getiteld „Eenheid der Revolutionairen bij Verkiezingen van partijenoot Anders uitvoerig besproken. Niet alleen betoogt Anders daarin samenwerking met den bond van christen-

socialisten noodig te achten, doch hij stelt daar de kwestie op een volgens hem zeer breede grondslag van samenwerking van alle revolutionaire organisaties bij de a.s. verkiezingen. Dat betekent dus dat hij wil dat onze Partij de taak voor revolutionaire propaganda bij verkiezingen geheel zal overdragen aan alle organisaties staande op revolutionair standpunt, aangenomen natuurlijk dat deze daartoe bereid zijn. En in 't kort samengevat komt zijn argumentatie hierop neer, dat wij met deze organisaties reeds onder eenzelfde leuze strijden tegen honger en oorlog en wij dus eenvoudig de lijn doortrekken door bij de a.s. verkiezingen op deze wijze samen met hen in zee te blijven gaan. Het heelt mij zeer bevredigd dat deze kwestie van de taktiek bij verkiezingen op een dergelijke oppervlakkige wijze wordt besproken. Men moet er toch dien van overtuigd zijn dat de strijd, die de arbeiders nu in Holland tegen honger en oorlog voeren de blijvende grondslag voor de vorming eener groote massale revolutionaire actie zal tengevoelge hebben om onze taak bij de verkiezingen zoo maar aan deze beweging over te laten. En van de diepte dezer overtuiging blijkt uit het artikel van Anders niets, waar zijn eenig argument is dat hij den strijd van de arbeiders tegen honger en oorlog zoo sympathiek vindt.

Het is nu mijn bedoeling door het volgende aan te toonen dat de zeer breede grondslag die Anders aan onze revolutionaire actie wil geven, in werkelijkheid hoe breder hij denkt de grondslag te stellen hoe meer hij juist onze revolutionaire actie aan de gevaren van het nationalisme blootstelt.

Het principe in zijn hoofdstelling is reeds verkeerd van uitgangspunt.

Strijd tegen honger en oorlog beëkent hier in Holland in dezen tijd dat de arbeiders tegen de kwade gevolgen van dezen wereldoorlog trachten in verzet te geraken. Hoe deze strijd nu op eenmaal onze geheele taktiek zoodanig zou kunnen beheerschen dat onze Partij geen reden meer heeft haar eigen strijd bij de komende verkiezingen als de meest consequent revolutionaire te voeren, is mij door Anders in 't geheel niet duidelijk gemaakt. De honger die op 't oogenblik in Holland wordt geleden, is zeker in graad veel erger dan voor den wereldoorlog. Dat verwekt onder de proletariërs grooitere ontevredenheid en deze ontevredenheid leidt in onze revolutionaire richting is zeker een van de vruchtbare tijdsperiodes voor de bewustwording van het Hollandsche proletariaat.

Komt het er echter op aan vast te stellen wat revolutionaire strijd inderdaad is, dan moet de waarde van deze revolutionaire strijd tegen den honger niet hooger worden aangeslagen dan zij is. En dat doet men als beweerd wordt dat een dergelijke strijd voor ons reeds voldoende is hierop de heldere grondslag van de revolutionaire propaganda voor het socialisme te ontplooiën, waarnaar door menigen, die in de S. D. P. altijd hard heeft moeten vechten tegen zoo veel nationalistische verdrinking, altijd zoo innig verlangd werd. Nu, meent men, is men er. Wij zijn er nog niet naar zijn overtuiging.

Men zet deze nationalistische schijn te veel in harmonie met zijn wenschen en is daardoor al heel gauw tevreden.

Gaan we na welke rol de eisch van het Algemeen Kiesrecht in de taktiek bij verkiezingen heeft gespeeld en door welke oorzaak van deze eisch het revolutionaire karakter verloren is gegaan, dan hebben wij m.i. een beter uitgangspunt voor het vaststellen van onze taktiek dan de zogenoemde breede grondslag van den strijd tegen den honger, die eerst een revolutionaire betekenis gaat krijgen naarmate wij in staat zijn deze beweging door onze taktiek te beheerschen.

De leuze algemeen kiesrecht ontleende voor het tijdperk van imperialisme zijn revolutionaire betekenis aan het feit dat zij door den strijd van de arbeiders voor den eisch in die arbeiders-zelve onwettig de behoefte om zich als zelfstandige proletarische klasse macht in de politiek te doen gelden. Als revolutionaire socialisten hebben wij aan den eisch zoolang vastgehouden tot het bleek dat door de re-

formistische, nationalistische politiek der S. D. A. P. de revolutionaire strijd er voor was gebroken en deze eisch door deze leiders van de sociaal-patriotische partij niet langer werd gehandhaafd. De bereidwilligheid van deze sociaal-patrioten om hun macht onder de arbeiders aan te wenden ter propagandeering van het nationalisme, de versterking van het militarisme, het toesan van de oorlogsgelden, de principiële erkenning van het recht van de kapitalisten om naar harte lust de jeugd in kapitalistische geest op te voeden waardoor deze jeugd in de aller-eerste plaats zooveel mogelijk geschikt zal worden voor de militaristische geest, dit verraad aan de revolutionaire strijd om het A. K. heeft de bourgeoisie bewogen om nu het A. K. te geven, overwegende dat voor haar klasse een dergelijk gunstig oogenblik niet meer zal terugkeeren. De bourgeoisie krijgt veel meer van de arbeiders dan deze van de bourgeoisie.

Het verloop van deze geschiedenis met het A. K. doet op oogenblik voor de taktiek van onze partij weinig ter zake. Voor ons is de hoofdzakelijk te leggen in het feit dat de mogelijkheid bij deze eisch van het A. K. bestond om door deze sociaal-patrioten zoodanig in haar tegendeel te worden misbruikt d.w.z. dat zij van een revolutionair wapen in den strijd van de arbeidersklasse is geworden een middel van de bourgeoisie om de nationalistische geest onder de massa te behouden en te versterken.

De les, die wij uit dit gehele verloop kunnen putten, is wel deze, dat onze eischen waardoor wij elken strijd der arbeidersklasse willen concentreren niet meer aan de gevaren om door nationalistische gevoelens en berekeningen op succesjes van partijkleijes en leiders die streven naar een zelfte in het parlement en daarvoor geen vaste consequente revolutionaire taktiek maar allerlei schijn- en lokmiddelen willen toepassen, willekeurig op een gegeven oogenblik misbruikt kunnen worden.

We komen nu in een zeer eigenaardig stadium van partijpolitiek n.l. van zich los te maken van het enge begrip dat partij en parlement tot nu toe had. Want de eenige manier en methode om niet meer in de fouten van het verleden (zoo ver dat mogelijk is) te vervallen zoodaals hierboven geschiedt, is, om onze eischen, aan de nationale bourgeoisie te stellen en die onze taktiek in groote lijnen bepalen, zoodanig te laten beheerschen door de richting van de toekomstige strijd van het proletariaat, dat zij voor de nationalistische massa en de zogenoemde praktijk d.w.z. de parlementaire sociaal-patrioten met het idee van 51 zetsels in het parlement schijnen onmogelijke eischen. Ze noemen dat het voeren van onmogelijke politiek. Daarmede wil men zeggen dat men in zijn strijd zijn eischen zoodanig moet kiezen dat ze binnen de parlementaire sfeer van het kapitalisme kunnen worden behandeld en doorgevoerd.

Amerikaansche Brieven.

Presidentsverkiezing.

II.

Na er terecht op te hebben gewezen, dat hongersnood dreigt nu de geheele oogst van 611 miljoen „bushel“ graan reeds niet voldoende is voor de eigen consumptie van 630 miljoen bushel, en reeds thans contracten zijn gesloten voor export van 400 miljoen bushel, zegt hij lelijk: drie miljoen socialistische stemmen zullen de voedsel-export beletten, de conscriptie-wet herroepen en het militarisme tot staan brengen. Daarop volgt dan logisch: Al zou het laatste zijn wat we op deze aarde kunt doen, stent dit jaar socialistisch. Deze bespottelijke overschatting van de resultaten van socialistische stemmen is niet een losstaande uiting van onzen candidaat voor het Presidentschap, het is eenvoudig het gevolg van het algemeen gemis aan inzicht in de nieuwe ontwikkelingsvormen van het kapitalisme, die hier toch duidelijker zijn dan waar ook ter wereld. Ook b.v. de in Holland bekende afgevaardigde naar het Congres van Neutrale landen, Algemeen

Lee, verklaarde in een redevoering dat de Verenigde Staten op weg waren imperialistisch en militaristisch te worden, „tenzij twee of drie miljoen stemmen voor het Socialisme worden gebracht.“

Noch het volstrekte uitblijven van hervormingen van eenige betekenis, noch de schending van het recht van spreken, schrijven en vergaderen, noch zelfs de moordpartijen op weerloze arbeiders, kan de politieke arbeiderspartij uit een dodelijk wekken. De reeds zoo machtige patroonsklasse daarentegen organiseert met zenuwachtige haast de miljoenen ragers en de overige machtsmiddelen voor zijn imperialistische klassenstrijd. En de arbeiders zouden dit met een flinke toename in het stemmen-aantal of in het aantal afgevaardigden kunnen keeren! Natuurlijk kunnen de „leiders“ dit zelf niet in allen ernst gelooven, maar zij zien geen anderen weg of althans zij waken niet den weg gaan van onverzoenlijken strijd tezamen met de ongeschoolde en vertapte groote massa der fabriekslaven.

Staking Bayonne.

Wat b.v. te zeggen van een berichtje in de „Call“: „Daadwerkelijke sympathie werd aan de stakers te Bayonne betuigd, door de vakvereniging van voorlieden. Deze heeft een rondschrijven gezonden aan haar leden, waarin deze, voor zoover het hun aangaat, worden aangespoord hun functie van speciale stakings „deputy“, d.w.z. „ingezworen politiemagist in dienst van de moordenaarsbende“ niet te leggen, daar ze anders geroeyerd zullen worden uit de vakvereniging. Onder de leden van deze vakorganisatie, aangesloten bij de A. F. of L., waren er dus, die zoover gingen, dat zij zich gedurende de staking verkochten aan het meest gewetensloze geldploetend, om op hun mede-arbeiders te schieten, omdat deze laasten niet in een zoo deftige vakvereniging waren georganiseerd. En het orgaan van de sociaal-democratische arbeiderspartij prijst het besluit van deze vakvereniging, als een voorbeeld van daadwerkelijke steun, nu zij haar leden verzoekt dit verraders- en moordenaarswerk na te laten, waaraan vermoedelijk niet tens zal zijn voldaan.

Zoals ik reeds schreef, is de staking te Bayonne opgeheven, nadat de geschoolde arbeiders aan het werk waren gegaan, toen de „orde“ zoover hersteld was dat de fabrieksdeuren weer open gingen. Daarbij werden aan deze geschoolde arbeiders enkele voorspellingen gedaan van verbetering van arbeidsvoorwaarden. Dit Judasloos werd echter niet uitbetaald en nu hebben deze zelfde „blanke“ arbeiders nota bene den moed, om zich tot de ongeschoolde „vreemdelingen“ te wenden met de vraag, of deze bereid zijn wederom te staken, indien de Directie blijft weigeren het verradersloos uit te betalen. De haat tegen de patroons en het onbewuste klassebesef is onder deze arbeiders zoo groot, dat zij zich inderdaad bereid hebben verklaard aan een eventuele staking van de geschoolde arbeiders deel te nemen, niettegenstaande deze hen nog geen twee weken geleden volkomen in den steek hebben gelaten. Dit is een zeer gunstig verschijnsel, want terwijl de geschoolde arbeiders door de maatschappelijke ontwikkeling zelf voor een groot deel gedwongen zullen worden, aansluiting te zoeken bij de ongeschoolde, zou een gemeenschappelijk optreden zeer worden belemmerd, indien zij zich bij laatstgenoemde groep een alleszins verklaarbare diepe haat zou ontwikkelen tegen mede-arbeiders, die hen telkens en telkens hebben verraden. Voorlopig vormen de georganiseerde vakarbeiders echter nog een onwankelbare laag, waarin de burgerlijke reactie een van zijn heftigste grondslagen heeft. De spijlsing van de arbeidersklasse in twee scherp gescheiden groepen is trouwens een algemeen verschijnsel van de tegenwoordige periode van het Imperialisme in Europa, zoolwel als in Amerika, al neemt het hier gelijk alles nog meer brutale en weerzinwekkende vormen aan.

Maar inmiddels breidt zich de heersche kliek al reeds voor op een periode, waarin een meer aaneengesloten verzet van de arbeiders ernstiger verhoudingen zal aannemen. Naast de militaire

plannen behoort daartoe ook een ongekende uitbouw van de politie. Dezer dagen paradeerde b.v. de politie in New-York met 2500 man, volkomen als soldaten uitgerust en gedrid, met acht gepantserde en van sneldwarsgeschut voorzien auto's, meerdere kanonnen, en groote hoeveelheden machinegeweren, alsmede een volledig ingerichte ambulance. En dan beweren de leiders van de sociaal-democratische partij goedmoedig, dat een vermeerdering in aantal stemmen of arbeidersafgevaardigden het Imperialisme tot staan zal brengen.

S. J. R.

De goudstroom in Amerika.

De correspondent van de „Times“ te New-York wijst er op, dat de opmerkelijke voorreep in de Verenigde Staten tengevoelge van den oorlog blijkt uit de statistiek van de inkomstenbelasting in het met 30 Juni geëindigde jaar. De ontvangsten uit de individuele inkomstenbelasting waren 13.588.718 p.s.t. tegen 8.207.232 in het vorige jaar. De ontvangsten uit de inkomsten voor maatsch. waren 11.398.731 p.s.t. tegen 7.831.119 het vorige jaar. Uit de opgaven blijkt verder dat de groote inkomens zeer stegen, en zijn dubbel zooveel belasting schulden met een inkomen van 200.000 p.s.t. of meer. Van zulke leden waren er nu 120, en er waren 8324 personen met inkomens van 20.000 p.s.t. of meer.

De verbeterde toestand van den diamanthandel.

Het jaarverlag der De Beers Co. over het per 30 Juni geëindigde boekjaar het welk thans is verschenen, geeft blijk van een buitengewone verbetering in den toestand van den diamanthandel. De netto-ontvangsten uit diamantverkoop bedroegen £ 2.207.781, zijnde een vermeerdering van £ 1.512.331 in vergelijking met het jaar te voren. De uitgaven vermeerderden slechts met £ 266.661 en bedroegen £ 1.260.461. Terwijl 1914/15 een verlies had gelaten van £ 268.351 plus £ 250.247 voor depreciatie heeft het boekjaar 1915/16 dan ook een winst opgeleverd van £ 1.087.320. De a-hierestellige preferents dividenden van af 1 Juli 1914 tot einde December 1915, ten bedrage van £ 1.200.000 werden betaald. Op nieuwe rekening gaat £ 628.840 over, tegen £ 230.264 ten vorigen jare. Dit bedrag zou voldoende geweest zijn, om over de eerste helft van het loopende jaar nog 10 sh. per aandeel op de preferred shares af te doen.

De balans toont een vermeerdering der „special investmen“ van £ 113.083 tot £ 1.026.618. Op dit hoofd schijnen voornamelijk Britsche schakelwissels te zijn gebouwd. Het bedrag dat door de maatschappij gehouden stukken van de 4½% oorlogslening vermeerderde van £ 908.000 tot £ 868.359. In verband met de groote vermeerdering van den welstand in neutrale landen worden de vooruichten bevredigend geacht.

Duitsche „loopgraven“.

Een correspondent aan de Oostgrens schrijft aan het „Handelsblad“: De Duitschers leggen langs onze heele Oostgrens kolossale loopgraven aan en plaatsen op de wallen er van reusachtige kankomen met den mond naar Nederland gericht. Zoo meldden telkens en weder opnieuw tal van bladen; en grensbewoners verzekerden, dat ze die reusachtige loopgraven zelf gezien hebben, circa 100 M. lang en met elkander verbonden door „onderaardsehe gangen“. Wat dat toch wel te betekenen had? En de laatste kreeg vrij spel. Na al hetgeen er over deze beruchte loopgraven is geschreven en — gehuisd — hebben we het niet overbodig geacht, zal eens een kijkje te nemen en een onderzoek in te stellen. En wat we dan deze dagen van de zoolve besproken Duitse „loopgraven“ zagen, was niet veel meer dan een breede greppel, hier en daar en elders zeer nabij en soms wat verder van onze grens greppelen op de hoogte gedeelten met een lengte van 8 à 10 M. bij een breedte en diepte van circa 1 M. De aarde uit deze „loopgraven“ was opgeworpen tot een wal. Zoo zagen we er vele voltooide en andere onder handen van jonge rekruten of leden der Jugendwehr nog in wording. En het doel van deze „greppel“? — Zoo zullen we ze maar noemen. Niets anders, zoo werd ons pertinent verzekerd, dan oekening voor de aanstaande landesverdedigers en een soort borstwering voor de grensbewoners tegen de grillen van het koudo seizoen. Wat er meer van verteld wordt, behoort tot het rijk der verdrachten. We zagen zelfs deelen dezer geruchtmakende „loopgraven“ met takken, waarover heideplaggen, belagd, om als schuilplaats te dienen voor de grensbewoners bij de regenvalgen en sneeuwvalgen, welke te verwachten zijn.

FEUILLETON

OPSTANDING

door LEO TOLSTOI.

Naar de Fransche vertaling bewerkt door v. R. & R. J.

115)

In den wagen liopen de werklieden de gang door, zoekende naar plaatsen, waar zij zich konden neerzetten, toen de burgerheer en de twee dames, die hem vergezelden, en die ongetwijfeld het binnentreden van die werklieden voor een persoonlijke beleediging hielden, zich hevig tegen hun toelating verzetten en hun bevelen, te maken dat zij wegwamen, zoo gauw ze konden. Dadelijk gingen de werklieden weer op marsch door de gang, hun zakken stootende tegen de banken, de beschotten, de leunen. Men zag, dat zij zich oprecht schuldig gevoelden, en dat zij bereid waren zoo van wagen tot wagen te zwerfen, tot aan het einde der aarde, om een plaatsje te zoeken waar zij zich konden neerzetten. — Zij waren een twintigtal, onder hen bevonden zich grisaards en jongelingen, maar allen hadden hetzelfde uitgedroogde, getaande gezicht, allen hadden in den blik hunner holle oogen dezelfde uitdrukking van vermoeienis en gelatenheid.

— Waar moet je heen, boevenpak? Je ben in den wagen gegaan, zie nu maar, dat je te zitten komt! riep de koudketter, die hun van het andere einde van den wagen te gemoet kwam.

— Volle oncore des nouvelles! 1) zeide

de jonge dame in het Fransch, wel overtuigd dat haar elegant Fransch Nekhludov's aandacht en achting zou trekken.

Wat de oude dame met de armbanden betreft, haar moeder, die bepaald zich er toe haar neus op te halen, haar zakdoek te gebruiken, haar wenkbrauwen te fronsen, en korte uitroepjes te doen over het onaangename van te moeten reizen in gezelschap van afschuwelijke moezijks, die tinnen.

Onderhusschen waren de werklieden, met de verlichting en vragende van menschen, die goed en wel aan een vreeselijk gevaar ontsnappt zijn, eindelijk stil gaan staan in de gang, en begonnen het zich gemakkelijker te maken, terwijl zij met een beweging van hun schouders de zwale zakken afschudden, die zij op den rug droegen, ten einde ze op de banken te laten vallen.

De tuimman, die een kennis in een anderen wagen ontmoet had, had de plaats verlaten, die hij eerst tegenover Tarass ingenomen had, zoodat er nu naast Tarass en tegenover hem drie ledige plaatsen in de afdeeling waren. Drie van de arbeiders haasten zich dan ook, er te gaan zitten; maar toen Nekhludov op hen toekwam, bracht het gezicht van zijn fraaie kleeding hen zoq in de war, dat zij alle drie instinctmatig opstonden om elders plaatsen te gaan zoeken.

Nekhludov moest sterk aandringen, eer zij er toe kwamen weer te gaan zitten; zelf bleef hij staan, tegen den kant van een der banken geleund.

IV.

Een der drie werklieden, een lange, magere man van een vijftig jaar, wisselde, na voor te zijn gaan zitten, een wantrou-

wenden blik met een jongeren kameraad, die tegenover hem zat. Beiden waren blijkbaar verrast en een beetje verontst, dat Nekhludov in plaats van hem te beleedigen en te verjagen, zoodaals dat aan een „barine“ paste, hun zijn eigen plaats had afgestaan. Zij konden er niet toe komen, zich los te maken van het denkbeeld, dat daartuit ongetwijfeld iets onaangenaams voor hen moest voortkomen.

Maar toen zij bengerkten, dat daar in het geheel geen bedoeling in stak, hen te hinderen, en dat Nekhludov zich op de eenvoudigste wijze met Tarass onderhield, werden zij gerustgesteld, en hij, die naast Tarass was gaan zitten, stond er op, op de andere bank te gaan zitten, om Nekhludov te veroorlooven ook te gaan zitten. Eerst zochten de werkmans zeer verlegen; terwijl hij voor zoover hij kon, zijn met klompen geschoelde voeten onder de bank terug trok, om den „barine“ niet te hinderen; maar weldra vatte hij moed, en begon zoo famfelaar met Nekhludov te babbelen, dat hij herhaaldelijk, om het belangrijke van wat hij zeide, aan te duiden, zijn grove verveelde hand op zijn knie legde.

Hij vertelde Nekhludov hoe hij heette, van welk dorp hij kwam; hij vertelde, dat zijn makkers en hij naar huis gingen, na twee en een halve maand in de veenderij gewerkt te hebben. Hij bracht een som van tien roebels mee en had de vorige maand al vijf roebels ontvangen. Voor die vijftien roebels had hij werk verricht, dat bestond in het elken dag tot aan de knieën in het water gaan en daar zonder ophouden te blijven van den morgen af tot schattdag toe.

— Die er niet aan gewend zijn, die hebben eerst een beetje moeite zich erin te

schikken, maar als je eenmaal gehard bent dan is het niets meer. Als het voedsel nou maar eetbaar was! In den eersten tijd geen kans om iets naar binnen te krijgen! Maar toen hebben de lui medelijden met ons gekregen, en het eten is uitstekend geworden, en toen is het werk licht geworden.

Hij vertelde nog, dat hij zoo al meer dan twintig jaar den geleiden dag doorwerkte en dat hij altijd het geld, dat hij verdiende, thuis afgegeven had, eerst aan zijn vader, ten aan zijn oudsten broer; nu gaf hij het aan een neef, die een groot huishouden tot zijn last had en moeite had om rond te komen. Evenwel, op de zestiende roebels, die hij per jaar verdiende, hield hij er twee of drie voor zich zelf, „voor z'n genot“, om tabak en luders te kopen.

— En dan, weet u, ben je een zondaar, en 'bij gelegenheid gun je jezelf een klein glaasje brandewijn! voegde hij erbij, met een vertrouwelijk gezicht glimlachend.

De arbeiders sprak ook van zijn getrouwd makkers, wier vrouwen in 't dorp bleven en rooifden van 't geld, dat zij hun zonden. Hij zeide, dat dien dag, alvorens hen te ontslaan, de werkmans hun allen een borrel geschonken had; dat een der makkers gestorven was, en dat ze een ander heel ziek naar huis brachten.

De zieke, waarvan hij sprak, zat in de afdeeling naast hem. Het was een heel jonge man, mager en bleek, met blauwe lippen. Blijkbaar had hij de kooris gekregen, door in het water te werken. Nekhludov kwam naar hem toe, maar de jonge man keek hem met zulk een strengen en tegelijk lijdenden blik aan, dat Nekhludov niet den moed had hem met vragen lastig te vallen

1) Alweer wat nieuws.

(Wordt vervolgd).

DE OORLOG

Laatste Oorlogsnieuws.

De Russen zijn over de gehele lengte der Roemeense Karpathen, over een front van 800 K.M., tot het offensief overgegaan.

Op het gehele Italiaanse front heerscht vernieuwde artilleriebedrijvichheid.

Volgens Franse berichten, is de zetel der Roemeense regering van Boekarest naar Jassy verplaatst. Het corps diplomatiek heeft zich eveneens naar laatstgenoemde plaats begaven.

Russisch offensief in Roemenië?

Volgens een telegram uit Oessa nemen de Russen het offensief over het geheel Karpathenfront. Naar een telegram uit Kief bestookt de vijand uit vliegtuigen en met bommen en mitrailleursvuur onmedelgeloos de vluchtelingen op alle wegen van Boekarest en de steden van West-Roemenië.

Vernietiging.

Vernomen wordt dat volgens een telegram uit Jassy ontvangen, maatregelen worden getroffen om alle koren en olie te vernietigen in dat deel van Roemenië, hetwelk gevaar loopt in handen der Centralen te vallen. Deze staan nu al op een 80 K.M. van Boekarest.

De menschenjacht in België.

Maandag moesten de mannelijke personen van 16 tot 45 jaar zich aanmelden tot gemeentehuizen van Watervliet. Sindsdien zijn er een tiental jongelieden naar Duitsland weggevoerd.

Te Waterland-Oudemar gebeurde dezelfde aanmelding, doch men spreekt nog niet van wegvoeringen.

Denzelfde dag werd langs heel de Zeewsch-Vlaamse grens een inspectie-tocht gehouden door een Duitsch overste uit Gent. Naar het schijnt, zullen nu de smokkelaars het wat gemakkelijker hebben, daar nu alle soldaten en niet enkel de speciaal aangeduide onderofficieren der Einkauff-Centralen de smokkelwaren in ontvangst mogen nemen en betalen.

Een openhartig woord.

De „Keinisch Westphälische Zeitung“ schrijft in een artikel waarin zij het oorlogsdeel van Duitsland uiteenzet: Over België behoort eigenlijk geen woord verspreid te worden; wij hebben den toegang tot het Kanaal en Antwerpen nodig. Hij, die België bezet, moet kan het van ons komen halen. Wij zijn daarbij in den schitterenden politieke toestand, dat wij daar komen als bestrijders; wij komen niet als onderdrukten, maar wij willen het sterke volk der Vlaanderen, der oude Franken, die het Roemeense Gallia veroverd hebben, wederom de volle vrijheid brengen, die hun niet door nacht maar door licht ontstolen is. Wij hebben dit gewaarborgd door de oprichting der Vlaamse Hoogeschool; wij willen hun meer geven, de volledige volks- en staatkundige zelfstandigheid onder Duitse oppertochtschap. Bij het Germanische Rijk dat alus ontstaat, kan het kleine Wallonië zich voegen.

Venizelos spreekt.

Volgens bericht uit Saloniki heeft Venizelos ondervraagd naar de beweegredenen der voorloopige Regering, om enkel aan Duitsland en Bulgarië den oorlog te verklaren, geantwoord: De materiele vijand van Griekenland is Bulgarië, de morele Duitsland, dat het land in verder heeft gestort door zijne verloopende propaganda en bovendien reeds enige onzer schepen in den grond heeft geboord. Wat Oostenrijk en Turkije betreft, zij zullen ons den oorlog verklaren, omdat onze soldaten aan de zijde der geallieerden strijden.

Heeft Venizelos de Entente naar Saloniki geroepen?

In de „Nation“ van 25 November wordt medegedeeld: dat volgens de verklaring van Principal Burrocos, de agant van Venizelos te Londen, Venizelos de Entente niet gevraagd heeft troepen naar Saloniki te zenden. Daardoor vervalt elke redenering over de rechtmatigheid van de troepenlanding naar Griekenland, door de Entente.

Australië tegen de dienstplicht.

In een aan de censure ontspanne brief van 10 October lezen we onder anderen het volgende: „De kapitalisten frachten algemeen dienstplicht in te voeren, doch de arbeiders

verzetten zich met alle kracht daar tegen, dezer dagen was er nog een groote vergadering van het anti-dienstplicht-comité te Sydney. De soldaten kwamen echter onder aanvoering van een luitenant, om de meeting te verstoren. Maar hij — de luitenant — kreeg zijn verdiende loon, hij werd doodgeschoten.

Al mag er dan zoo voegen wij er bij, in Australië nog geen revolutionair socialistische partij zijn, en de arbeiders nog verre staan van bewust rev. soc. strijd te zijn, toch ziet men uit dergelijke mededelingen, dat zij zich praktisch verzetten tegen het versterken van het militarisme en de vrijheid van vergadering tot 't uiterste toe verdiepen.

Wie weet hoe spoedig zij in rev. richting voort zullen gaan.

De toestand in Griekenland.

Griekenland weigert.

De regering berichtte aan admiraal Fourmet, dat zij definitief weigert de wapenen uit te leveren.

GEMEENSDE BERICHTEN.

Treinongeluk.

De nachtsnellere van Weenen naar Budapest is bij een botsing gederailleerd. Er zijn 30 doden en 200 gewonden.

Nog minder eten.

Van 1 Januari af zal de bevolking der steden in Duitsland nog slechts 1/4 pond, de plattelandbewoners in Januari en Februari 1 1/2 pond, en degenen die zeer zwaar werk verrichten 2 pond aardappelen per hoofd en per dag ontvangen.

De Duitse staalindustrie.

De Duitse productie van gietstaal bereikte in October een nieuw hoogtepunt en bedroeg 1,426,535 tonnen, tegen 1,219,050 in October van het vorig jaar. Deze productie bedraagt 90 p.c. van de productie in de laatste maand vóór den oorlog. Opmerkelijk is daarbij de voortdurende toename van de dagelijkse productie, n.l. 54,751 tonnen, tegen 49,085 in Januari 1916 en 46,712 in October 1915.

Mijnbrand.

Wentelgemoren brak brand uit in een mijn te Cullit in België, die beheerd wordt door de Steenkoolmaatschappij van Marcinelle-Nord, en wel in een verdieping die zich 900 meter diep onder den grond bevindt. Onmiddellijk werd hulp onthouden en bewaakte de politie de omstreken der mijn waar weldra verscheidene honderden vrouwen verzameld waren. Het aantal slachtoffers is nog onbekend.

Nederland en de Oorlog.

De steenkoolnood.

Aan de fabriek van Bendorp & Co., te Bussum, begint het gebrek aan steenkool nijpend te worden. Reeds worden eierkolen en coekes gebruikt om de vuren brandend te houden.

Lichting 1910 met klein verlot.

26 December zullen de dienstplichtige onderofficieren, korporaals en manschappen van de militielichting 1910, voor zooverre zij bestemd zijn om later naar de landweer over te gaan, in het genot van onbepaald klein verlot worden gesteld.

Gebrek aan grondstoffen.

Ten gevolge van gebrek aan grondstoffen voor haar staandtuigenfabriek en kistmakerij heeft de directie der N.V. Zeppelij v/h. C. v. Leijden en Zn., te Meppel, aan een deel van het personeel den arbeid opgezegd.

Verbod van uitvoer van geconserveerde groenten.

De uitvoer van alle groenten in gezouten of gedroogden toestand of op andere wijze verduurzaamd, is verboden. Zeker een verontkennend bericht — als de uitvoer van iets wordt verboden, is dit meestal een teken dat er niets meer van is!

De „Kediri“ tot zinken gebracht.

Naar Reuter uit Londen meldt, vernietigt Lloyds, dat het Nederlandsche stoomschip „Kediri“ tot zinken is gebracht. De „Kediri“ is een vrachtschip van de Rotterdamse Lloyd. Het schip vertrok 9 October

van Batavia naar Rotterdam en 11 November van Kaapstad. Het meet 3781 ton en werd in 1901 gebouwd.

Opvoeding scheepscapiteins.

De Regering heeft thans — naar het Hbld. meldt — 75 % van alle ruimte der vrachtschepen van de Stoomvaart-Maatschappij „Oceaan“ gerequireerd tot het aanvoeren der Indische producten die kunnen dienen tot voeding van mensch en dier. Voor hetzelfde doel is 25 % van de ruimte der mailschepen opgevoerd.

De vijf blijvende scheepscapiteins zal bestemd worden tot het vervoeren van thee, koffie, tabak, kina en kleinere producten van de Indische markt.

Naar het blad verneemt, staft deze maatregelen in verband met de moeilijkheden die zich voordoen bij het betrekken der noodige voedselstoffen uit Noord- en Zuid-Amerika.

Uit de Vakbeweging.

BINNENLAND.

Alg. Nederlandsche Zeemansbond.

In opdracht van de bemanning van het s.s. „Hollandia“ heeft de Alg. Ned. Zeemansbond aan de directie van de Kon. Holl. Lloyd verzocht, voor de stokers het 3-vuren-stelsel in te voeren, d.w.z. in te voeren dat elke stoker 3 vuren heeft te bedienen. Verder is verzocht, de gages met 75 per maand te verhogen. Een ander te doen ingaan met aanmontering van de „Hollandia“.

Er is antwoord gevraagd vóór Donderdagavond. Dien avond zal een vergadering worden gehouden.

Med. Bond van Boekdrukkers.

Woensdag heeft in den Werkenden Stand deze bond bondsvergadering gehouden. Er is een combinatie bekomen met de twee bestaande confederale patroonsorganisaties. Gemeenschappelijk heeft men vervolgens behandeld de nieuwe collectieve loonovereenkomst met de vier afdelingsorganisaties, die na een korte inleiding door den voorzitter van de bond, mr. J. A. Versaart, artikelsgewijze werd besproken.

De behandeling nam geruime tijd in beslag. Niet alleen Woensdagmiddag maar ook Woensdagavond, Donderdagmorgen en een deel van den Donderdagmiddag werden met besprekingen gevuld. De oppositie tegen verscheidene artikelen — het loon naar leeftijd — en het ontslag van werknemers betreffende — was zeer heftig. Bij elk artikel werd het noodig, dat de voorzitter, mr. Versaart, een uitvoerige verdediging deed.

Ten slotte gelukte het met een belangrijke meerderheid de aanwezigheid voor de overeenkomst te winnen.

Daarna werd overgegaan tot bespreking van de nieuwe prioriteiten, want de paar centen meer, die de nieuwe loonovereenkomst den arbeiders toekent, moeten dubbel en dwars „in het bedrijf worden teruggevoerd“. Het Hoofdbestuur werden belangrijke machtingen verstrekt. De Algemeene leveringsvoorwaarden werden gewijzigd. Ingevolge het Periodiekenbesluit. Tot het aangaan van overeenkomsten met den Nederlandschen Uitgeverbond en den Nederl. Bond van Boekbinderpartij werd in beginsel besloten. Verschillende voorstellen wees de tot een voldeed verandering aangehouden.

239 Personen, vertegenwoordigend ongeveer 800 drukkerijen, wonden de vergadering bij. Donderdagavond te half 7 sloot de voorzitter de vergadering.

Collectief arbeidscontract voor de machinisten bij de algemeene vrachtaart.

De Bond van Machinisten ter Koopvaardij hield Woensdagavond te Rotterdam een buitengewone algemeene vergadering, ter bespreking van het met de Scheepvaart-vereniging af te sluiten arbeidscontract, in verband met van het bestuur der vereniging ingekomen nadere voorstellen in zake de gage-regeling.

Na breedvoerige bespreking heeft de vergadering de volgende besluiten genomen: 1e. niet in te gaan op de genoemde voorstellen in zake de gage-regeling; 2e. vast te houden aan het openen in het contract van een premie voor den hoofdmachinist ten bedrage van 1/3 % van de bevrachten bruto vracht en e.g. passagiegelden, en betaling van overwerk aan de ondergeschikte machinisten ten bedrage van: f.0.60 per uur voor de 2e machinisten, f.0.45 voor de 3e en f.30 voor de overige machinisten;

3e. voor het overige te accepteren de bepalingen, in het ontwerp-contract der Scheepvaart-Vereeniging vastgelegd, behoudens eenige in den loop der onderhandelingen daarin gebrachte wijzigingen;

der geneeskunde brengen de slaap over de directeur en de bewaarders van de gevangenis en Lammetje Zondag en koninkten en meer ernstige oplossers van het sociale probleem worden losgelaten niet nadat zij in hun hebben gekregen voor den Franseken bazar, waar ze allerlei spiegelgoud kunnen krijgen: gongevangenen, dievenvangers, boeien, politieagenten, veldwachters, marconistants en officieren van justitie. — Ligelaten van vrijheidszucht leggen ze alles op den dam om in groeten stapel en precies om twee uur in den nacht steken ze den brand in den stapel en Lammetje een denkpeech af.

Precies om drie uur is Sint weer op den dam in den dakgoot van het Paleis. Een gangmaker van de rozevereniging staat naast hem met een roep en brengt over wat Sint zegt:

„Geachte Nederlanders, ik heb me al veel te lang hier opgehouden, want ik moet vannacht nog naar Berlijn, Petersburg, Kopenhagen, Stockholm, Christiania, Peking, Jokohama. Ik kom alleen in de hoofdsteden. Ik verzoek dus den heer v. d. Horst van dien bond van Oris te zorgen voor ordelijke overbrenging van mijn giften naar hun bestemming.

„Mannelijke spruit voor de Koningin der Nederlanden en haar volk, om 't einde te maken aan alle kwetsen over troonsopvolging (plep, plep, hoera). Voor minister Cori van der Linden vijf honderd bijzondere scholen met bovenmeesterswoning en hospita's voor onderwijzers er bij. Voor minister Posthuma 8 miljoen ton aardappelen, kool, peen, bruine bonen en capucijners, zeven miljoen kolen met 39 uiers per stuk, 94 duizend en een halve haan, die eieren leggen. Voor wethouder Josephus Jitta een lange pijp en een kwispeldorshen en een drinkkannetje en vier honderd paljes B.Z.K. pruimtabak voor de iaren die hij

4e. met ingang van 15 December a.s. niet anders te monsteren, dan op basis van de alus vastgestelde bepalingen.

Deftige vakantie.

De ambtenaren van het departement van oorlog hebben, met instemming van de rederijders en van bijna alle hoofden van afdelingen, aan den minister van dat departement het verzoek gedaan, een verbetering in hun financiële positie te bewaarden.

BUITENLAND.

Typostaking in Milaan.

To Milaan hebben de typografen gestaakt. Zij eischen een daartoe van 35 procent. Alleen de „Corriere della Sera“ verschaft nog.

Rectificatie.

In het onderschrift van de Redactie onder het ingezonden stukje van L. Th. V. in No. 51 is een zandstoring drukfout blijven staan. Er moet staan: een artikel als de tabak — een onmisbaar genotmiddel — voor het imperialisme, en niet: geen onmisbaar...

Verder is in het artikel over de Grondwetsherziening (Art. 192) een vergissing begaan, die wij hierbij herstellen. Artikel 195 der Grondwet, dat niet gewijzigd wordt, zegt, dat na de ontbinding der tegenwoordige Kamers, die de Grondwetsherziening hebben aangenomen, de nieuwe Kamers, die de taak hebben de Grondwetsherziening definitief aan te nemen, dit slechts met een meerderheid van tweederden der uitgebrachte stemmen kunnen doen. Niet dus in verenigde zitting.

De betreffende artikelen 194 en 195 luiden:

Artikel 194. „Ik voorsiel tot verandering in de Grondwet wijst de voorgestelde verandering uitdrukkelijk aan. De wet verklaart, dat er grond bestaat om het voorsiel, zooals zij het vaststelt, in overweging te nemen.“

Aan de aanneming van die wet zijn de Staten-Generaal nu bezig. De tweede Kamer heeft, zoals men weet, thans aangenomen de wijzigingsontwerpen betreffende art. 80 en art. 192. Zij moet nog behandelen de zoogenamde additionele artikelen, voor zoover deze op die twee artikelen betrekking hebben. Het is waarschijnlijk, dat de Eerste Kamer het voorsiel ook aanneemt, nu Cori v. d. Linden zulke concessies heeft gedaan aan de Rechterzijde, hoewel men met dit college van oude heeren nooit wein kan, getuige de manier, waarop ze nu pas weer een Minister van Financiën hebben doen tuielen.

Artikel 195 luidt: „na de afkondiging dezer wet (zie boven) worden de Kamers ontbonden. De nieuwe Kamers overwegen dat voorsiel en kunnen niet dan met tweederden der uitgebrachte stemmen de aan haar overeenkomstig voormoede wet voorgestelde verandering aannemen.“

Hieruit volgt dus, dat ook in de nieuwe Eerste Kamer, die na de ontbinding van de huidige gekozen wordt (door de Provinciale Staten) tweederden van de oude paalen, die er dan zitten, en die gelieven hun stem uit te brengen, vóór moeten stemmen.

Wij laten, voor 't gemak van onze lezers, ook nog even volgen de „additionele artikelen“, zooals ze thans luiden en betrekking hebben op de herziening der artikelen 80 en 192.

VI. Behoudens het regt (men leide er op, dat de Grondwet, gewijzigd in 1887, nog een andere spelling volgt dan de heden gebruikelijke) des Konings om de Kamers der Staten-Generaal of ene van die Kamers te ontbinden, blijven de beide Kamers, zooals die op het tijdstip der afkondiging van de wetten houdende veranderingen in de Grondwet, zinn samengesteld, bestaan tot op den dag der opening der nieuwe Kamers. Zijn vóór dien dag verkiezingen noodig ter vervulling van plaatsen, die door ontslag, overlijden of om ene andere reden openvallen, dan geschieden deze overtenkomstig

nog in het armenhuis moet doorbrengen, maar hij mag er niks van weggeven. Al die principies moet hij zelf verschuiven. — Voor den burgemeester een adellijke titel, 'n eigen auto en de welsprekendheid van prof. Fabius. Voor deze een heel geneetologische theologische hogeschool met vijftig professoren bezoldigd uit de schatkist. — Voor den directeur van de Hembrug de helft van de uit België weggevoerde slaven om prikkeldraad te maken en geweerloopen na te zien, dan kan hij de vrije ruizemakers er uit gooien. Voor de Nederlandse fabriek en de wert van Goedkoop duizend nagevolgers van calvinistische huzij als remedie tegen staking. Voor de zwarte bende bij hun loon voor het verraad in 1907 een aandeel in de nu gesocialeerde spoorwegmaatschappijen. Voor wethouder Vliegen 'n nieuwe woning, bedstroom en een geheel meubeltransport, opdat hij niet langer zoo sjofel behoef te wonen. En als hij bevreesd is, dat hij niet genoeg geld van zijn wethoudersbaan kan overhouden voor denouden dag, nog 'n pensioentje op den koop toe. Voor den directeur-generaal der posten allen briefbestellers die van de P. G. of van het houthout zijn. Voor den jongen professor Van Harvel een ministerszetel, waarnaar hij zoo zeer verlangt. Voor den redacteur van de Nieuwe Groene drie honderd ambulance auto's, 382 Doktors en 5555 verpleegsters en 65 leraren M. O. Boekhouden om aan den minister van oorlog tien geschenken te geven en tegelijkertijd zijn krant bekend te maken. Voor het dagblad „Het Volk“ 27 houthandelaren om het garantiefonds op één hoogte te houden. Voor Wijnkoop een Kamerzetel. Voor de commissie van huizers vrij wonen, voor en licht. Voor Hogenholz twintig duikboten, elf vlootdominies, om te geven aan den minister van marine en 936 blokhuisjes, om eindelijk wat te doen te hebben als

IN VOGELVLUCHT.

Wat is het toch jammer, dat we in den slechten nieuwen tijd leven! Waren we zoowel in den gouden ouden tijd, zoudt ge dan denken, dat ge u het hoofd behoedde tot breken met voordrachten van wethouders van financiën en met wijzigingen van voordrachten van wethouders van financiën.

Weet iemand uwer nu precies hoeveel hij te Amsterdam voor zijn gas per meter of voor zijn elektriciteit moet betalen? Zonder achroom vertel ik u voor mijn portie, dat ik er geen jota van snap. Als ik nu meer dan 60 M3. per maand gebruik moet ik dan voor iedere meter meer het dubbele betalen, of voor 50 % van dat meerdere aantal? Of moet ik het zoveel gebruiken als in het vorige jaar, of minder om die genade deachtig te worden?

Kan ik het helpen, dat ik nooit examen deed voor gemeentesecretaris? Als ik het wel gedaan had, zou ik het u haarlijk kunnen uitleggen. En nu...

Na weet ik 't wat anders op. Eenmaal sprak God: „er zij licht“ en er was licht. Waarom kan dit niet nog eens gebeuren?

Eenmaal sloeg Mozes op een rots en er kwam water. Kan dat nog niet eens gebeuren? Dan kunnen de vuren in de waterloren worden gedooft en de machines bij de priess d'au tot stilstand gebracht.

Eenmaal voer Elia op een vuurwagen naar den hemel. Kan dat nog niet eens gebeuren? We zouden hem alleen kunnen verzoeken van route te veranderen en op de hel af te sturen, waar het minstens zoo gezellig moet zijn. Laat dan H. J. S. M. en S. S. rustig fusie vieren, ze krijgen niets te doen. Wat 'n koloniesparing.

Eenmaal stond de heer der heirscharen op Sint te midden van een niet-verreerd vuur. Waarom kan niet een filiaal daarvan opgericht op Dam, Rembrandtplein, of Karthuizerkerkhof? Genadiglijk willen we daar dan ook wel van afstaan voor de Brink te Hilversum, het Groene zoodje te Den Haag en zoo voor alle elchouderspaanten van Nederland navoeren.

Met andere landen moeten we ons niet, want we zijn neutraal en hebben alleen te maken met den god van Nederland.

En als dat allemaal niet kan gebeuren, waarom dan niet onze toevlucht gezocht tot het olie-lampje dat onder Israël in zijn slechtste oorlogsdagen niet ophield met branden en nu in elk kraak Joodisch huisgezin nog brandt in de week van Chanoea? Toen ook was er oorlog. Toen ook vonden er deportaties plaats. Alleen oestie dat toen goeies. Toen ook zaten bur, meeter ez wethouders in zake en asche.

Dat dus de gemeenteraad den wethouder dringe, dat hij een studie-commissie beoome, met bevoegdheid zich van voorlichting te doen voorzien in het seminarium, waar vele mannen met gerimpelde hooge voorhoeden en groote baarden gebukt zitten over dikke perkamenten.

En dan met een bomvrije smeltoef dwars door het periskopveld naar de Rode zee. Daar ergens in de buurt zal het wezen.

Zooira de commissie terug is, en zoo wij nog leven, zal ik u verder vertellen wat ons te doen staat.

Waarom zoudt gij niet wachten op mij, zoo goed als gij wacht als niet ik het „maar“ ben?

Wacht dus op het nooit uitgaande lampje. Het zou niet voor 't eerst zijn, dat gij verbergend uitgaat naar Sint Jutennis met z'n op het ijs dansende kalveren.

de op den dag der genoemde afkondiging bestaende bepalingen. De Koning bepaalt het tijdstip der opening van de nieuwe Kamers, zoo kort mogelijk na de verkiezingen in art. IX bedoeld.

Dit artikel luidt: „De verkiezingen voor de nieuwe Kamers der Staten-Generaal hebben plaats binnen vier maanden na die afkondiging.“

Blijven deze artikelen ongewijzigd, dan zouden dus de nieuwe Kamers, die de Grondwetsherziening hebben overgenomen, aangenomen, en die onmiddellijk moet worden gekozen, nadat de huidige Eerste Kamer de voorstellen tot Grondwetsherziening heeft aangenomen, vier maanden blijven zitten, nadat zij op hun beurt de Grondwetsherziening, en ditmaal definitief, hebben aangenomen.

Het spreekt vanzelf, dat de verkiezingen voor die nieuwe Kamers dan moeten plaats vinden krachtens het gewijzigde artikel 80, dus met A. K. voor mannen. Eventredige vertegenwoordiging en Stem-plicht.

inspecteur van het spoorwezen. Voor den schrijver van de Zaterdagavondkranten 52 onderwerpen, dan kan hij voort tot ik terugkom.

Den zal ik u nog toezenden, ik heb zo voor het oogenblik niet bij mij, afwerknamen tegen Zeppelins, elektrische draaiers tegen smokkelaars, rechercheurs die toezicht houden op den winterwin van Krasnapolsky, om oorlogswinsten tegen te gaan. En dan geloof ik, dat u niet 'n gerust hart tot het volgende jaar kan verlaten.

Debat zal op deze rede niet worden toegestaan. Als iemand uit het volk zal opstaan en zeggen dat er heel wat anders nodig is, zooals als rechtvaardigheid in de maatschappij, zal hij naar het Huis van Bewaring worden gezonden, daar 123 weken preventief vastgehouden en eindelijk ontekenbaar verklaard en naar Meerenberg getransporteerd worden.

Ten slotte zullen de Amsterdamse retradejuffrouwen met 2-centen papertjes de vijgen oprapen van den schimmel. Albert Hahn heeft de oorkonde getekend, waarmede deze door een deputatie uit dat parlement zullen gebracht worden naar de heer Spoonhoff, uit dank dat hij hun beroep in de hoogte heeft gestoken.

De burgemeester van Rotterdam heeft be-reids vergunning voor optocht met serenade gegeven.

Afdrukken van dit Programma verkrijgbaar ter drukkerij De Strijd.

Feestprogramma voor 5-6 Dec.

Op den uitersten uitkijktoren van de stelling Amsterdam staat een... uitkijk. Zoodra de boot van St. Nicolaas in aantocht is, telefontest deze naar de commandant van de stelling in het Amstelhotel, die de borst vooruit, de rechterhand tusschen den jas en de linker vooruit gestoken in het zuiverste pro-Duitsech bevel: „Jetzt kann's los gehn!“ Hij drukt op 'n knopje en op de commandobrug van de hoogste boot van de Alckmaar-pakket gaat het belletje voor den heer H. J. Hertog, directeur van de Vereniging voor verbetering van den Volkszang. De Westerdoksdijk zal van des middags 3 uur tot des anderen daags 7 uur in den morgen afgezet zijn. Daar staan even voor de aankomst van den Sint al de kindertjes en kinderen van meer Hertog's vereniging. Heeren en juffrouwen commissarissen hebben toegang op vertoon van diploma. De juffrouwen trekken de witte jurkjes recht en blauwe strikjes goed. De heeren slaan de jongelui de cigareten uit den mond en lachen al en los zeer onderfantig naar den heer Hertog, die voor dit geval zijn hoogen hoed op het hoofd heeft. Om het half uur klinkt het bevel: „Mond open en oogen dicht“, en de juffrouwen van de voor dien dag gecombineerde verenigingen: Soc. dem. Vrouwenclub en Vrije vrouwenverenigingen steken op dat bevel ieder kind een speculansje in den mond. Van af de aanleplaats wordt een viaduct aangelegd naar het dak van het Koninklijk Paleis. De Wethouder Vliegen van Publieke werken is echter gaarne bereid advies in ontvangst te nemen van wie een betere plaats weet, waar St. Nicolaas' paard van plank zou kunnen steken. Tusschen de pilers van het viaduct worden vliegende win-

Landelijke Vergadering.

Zoals bekend, belegt het Revolutionair Socialistisch Komitee tegen den oorlog en zijn gevolgen op Zondag 3 December een algemeene vergadering voor de aangesloten en plaatselijke revolutionaire socialistische Komitees, in het gebouw Concordia te Amsterdam.

Het Federatiebestuur van de Landelijke Federatie van Bouwvakarbeiders, zoo meldt het Bouwvak, het orgaan van de Bouwvakfederatie, van 16 Nov. j.l., heeft besloten niet aan deze vergadering deel te nemen, op grond van de meening, dat niet het Rev. Soc. Komitee doch het N.A.S.-bestuur zoo noodig een vergadering van de onafhankelijke vakbeweging moet beleggen, om de verschillende zaken te bespreken.

Onder die „verschillende zaken“ komt, zooals men weet, in de eerste plaats voor de vraag: Hoe brengen wij de propaganda voor de stakings-idee in alle deelen van ons land en bij alle leden van onze organisaties en de arbeiders daarbuiten?

Het „bestuur“ van de Bouwvak-Federatie meent voorts, een meening die een internorganisatorische is en waarvoor wij dus geen oordeel vellen, dat het N.A.S.-bestuur de eenige en officiële vertegenwoordiging is en moet zijn (van de onafhankelijke vakbeweging).

Op dezelfde gronden geeft daarom het bestuur van de Bouwvak-Federatie de afdeelingen in overweging, geen afgevaardigden naar de Landelijke Vergadering van het Rev. Soc. Komitee te zenden, behalve ons een bedenkelijke toepassing van de centralisatie-idee schijnt te zijn.

Wij zullen voort zeggen waarom. Eerst willen wij melden, dat „De Arbeid“, het orgaan van het N.A.S., in zijn nummer van heden 2 Dec., meedeelt, dat de onafhankelijke vakorganisatie Zondag op de Landelijke Vergadering vertegenwoordigd zal zijn door twee gedelegeerden uit het N.A.S.-bestuur, die aanwezig zullen zijn.

Het N.A.S. deelt dit mede, schrijft „De Arbeid“, omdat aan het bestuur door verschillende organisaties wordt gevraagd, of zij op uitnodiging van den Sect. van het Rev. Soc. Komitee ook aanwezig moeten zijn, en of zij in het Komitee worden vertegenwoordigd door de gedelegeerden uit het N.A.S.-bestuur.

Hier dus een — bekende — aanwijzing aan „verschillende organisaties“ om Zondag op de verg. van het Rev. Soc. Komitee niet te komen, een even bedenkelijke toepassing — dunkt ons — van de centralisatie-idee als bij de Bouwvak-Federatie.

Want wat is het geval? En als we hierop antwoorden, dan antwoorden we tevens op het boven door ons weergegeven besluit van de Bouwvak-Federatie (mede-ontekend door Lansink Jr., toenmalig sekretaris der Federatie, thans 3de gescalierde van het N.A.S.), dat niet het Rev. Soc. Komitee een vergadering moet beleggen om „verschillende zaken“, waaronder in de eerste plaats de stakings-idee, met de onafhankelijke vakbeweging te bespreken, maar het N.A.S.

Het geval is, dat het N.A.S. zich op Paaschmiddag van dit jaar aangesloten heeft bij het Rev. Soc. Komitee tegen den oorlog, waarin een motie over de stakings-idee werd aangenomen.

Deze motie hield o.m. het volgende in: dat het sterkste middel van protest en van pressie waarover het proletariaat beschikt, de werkstaking is.

Dat actie tegen de mobilisatie, eventueel tegen den oorlog van de zijde der gemilitariseerde arbeiders slechts mogelijk is zoo zij in samenhang geschiedt en ondersteund wordt door uitgebreide stakingactie in die bedrijven, welke in het maatschappelijk leven ingrijpen,

besluit: ten eerste, de beraadslaging over stakings-idee als strijdmiddel voor demobilisatie en tegen dreigende oorlog — die zich in vorm en intensiteit natuurlijk moet richten naar de omstandigheden en de hoogste graad der rev. spanning — in alle betrokken organisaties aan de orde te stellen.

ten tweede, de pogingen voort te zetten om contact te zoeken met alle arbeiders, georganiseerden (N.V.V., Chr. en Kath. vakverenigingen enz.) en ongeorganiseerden, ten einde ook deze in de beraadslaging en de eventuele actie te betrekken.

ten derde, deze beraadslaging in zodanigen geest te voeren, dat de staking niet als een vage mogelijkheid in een verre toekomst wordt voorgesteld, maar als een noodzakelijk middel, dat wellicht in de naaste toekomst moet worden aangegrepen.

en wekt alle Ned. arbeiders ten sterkste op, om als protest tegen elke poging der regering om Nederland in den oorlog te betrekken, en als een uiting hunner waarachtige internationale gezindheid op 1 Mei zoveel mogelijk den arbeid naar te leggen.

Vergaderingen.

AANKONDIGINGEN

S.D.P., afd. BUSSUM, houdt Maandag 4 December, half negen, een openbare vergadering, met dr. W. van Ravesteijn, over: „Oorlog en Honger.“

De Zaaier, afd. Den Haag.

A.s. Maandag 4 December, 's avonds 8 uur voortzetting van den cursus van Amsterdam in de Scheepersstr. 23. De spreker zal nu in het bijzonder over de Griekse en Romeinse maatschappij spreken. Entree vrij!

Kleedermakers, Den Haag.

Da Kleedermakers-ver. „De Ster“, afd. Den Haag v. d. Fed. Bond in de Kleedingindustrie, houdt Maandagavond, 8.30, in het gebouw v. h. Haagsch Vakcomité, Prinsengracht 113, een openb. cursusvergadering. E. Bouwman spreekt over: Verplicht lidmaatschap. Entree en debat vrij.

VERSLAGEN

BUSSUM. Woensdagavond legde de S.D. A.P. van de Kieft in een openb. verg. verantwoording af over zijn eerste jaar optreden in de Raad van Bussum. Wijnkoop kwam voor onze partij in debat en wees op dat van de Kieft principieel en praktisch de strijd tegen de bourgeoisie had verwaarloosd. Een kath. arbeider, zoo toonde Wp. aan, trad soms beter voor de arbeiders op dan Van de Kieft.

en dit telkenmale te herhalen bij dreigend oorlogsgevaar of gerucht van oorlog. Het congres is overtuigd, dat de poging ging uit, dat zoo de regering hetzelve wegens gevaar voor de Ned. Koloniën, hetzelve wegens z.g. schending der neutraliteit, Nederland in den oorlog mocht willen betrekken, het de plicht der Ned. arbeidersklasse is, om zich daartegen tot het uiterste, in de eerste plaats door zoo uitgebreide mogelijke stakingsactie te verzetten.

Het congres is overtuigd, dat de poging van iedere arbeidersklasse om door rechtstreeks massaal verzet (betooging, staking, dienstweigering in munitionfabrieken, kazernes, stellingen, loopgraven enz.) hetzelve te trachten een einde te maken aan den oorlog of zijn uitbreiding tegen te gaan, afgezien van den onmiddellijken uitslag, van hooge waarde zou zijn voor de toekomst van het socialisme!

Maar bovendien kwam het N.A.S. daar zelf met een resolutie, waarvan het volgende voor ons doel van belang is: dat het sterkste middel van pressie, waarover het proletariaat beschikt de werkstaking is; dat actie tegen de mobilisatie, eventueel tegen den oorlog van de zijde der gemilitariseerde arbeiders slechts mogelijk is, zoo zij in samenhang geschiedt en ondersteund wordt door uitgebreide stakings-idee in de gewichtigste bedrijven (groot-industrie, gemeentebedrijven, transport, enz.)

en besluit: ten eerste de beraadslaging over de stakings-idee als strijdmiddel voor demobilisatie, tegen dreigende oorlog en voor goedkoopere levensmiddelen, — die zich in vorm en intensiteit moet richten naar de omstandigheden en de hoogste graad der revolutionaire spanning — in alle vakorganisaties aan de orde te stellen.

Tot zoover onze aanhalingen. Wat blijkt hieruit? Dat het N.A.S., aangesloten bij het Rev. Soc. Komitee, en in overeenstemming en in gezinschap met dat Komitee, zegt de propaganda voor de stakings-idee, want iets anders kan beraadslaging over de stakings-idee in de N.A.S.-resolutie immers niet betekenen, aan de orde te willen stellen.

Nu een van beiden: het N.A.S. wil dit of het wil het niet. Wil het, dan moet het niet alleen nu eindelijk geschieden — het had eigenlijk allang gebeurd moeten zijn — maar dan kan er geen enkel bezwaar zijn, waar het N.A.S. immers zelf aangesloten is bij het Rev. Soc. Komitee, dat hetzelfde wil, — dan kan er, zeggen wij, geen enkel wezenlijk bezwaar zijn, om in en met het Rev. Soc. Komitee de vraag te beantwoorden, die Zondag gesteld wordt:

Hoe brengen wij de propaganda voor de stakings-idee in alle deelen van ons land en bij alle leden van onze organisatie en daarbuiten?

Want die vraag is niet enkel en zelfs niet voornamelijk voor de onafhankelijke vakbeweging van belang, maar voor de gehele revolutionaire socialistische actie, waarbij N.A.S. zich aangesloten heeft.

En als dit zoo is, en het is zoo, dan mag elke bij het Rev. Soc. Komitee aangesloten vereniging, dat ook het N.A.S., doen en laten wat het zelf wil, maar het Komitee, dus tezamen, moet dan „de verschillende zaken“, waaronder in de eerste plaats de propaganda voor de stakings-idee, behandelen.

Wil men van de zijde van het N.A.S. of van de Bouwvak-Federatie deze boven alle belangrijke zaak voor het revolutionaire strijdende proletariaat niet samen behandelen, dan wil men ook niet samen handelen.

Dat men het dan van die zijde vooruit zegge, dan weten wij wat we aan elkaar hebben.

Dan kunnen degenen die wel in deze alervoornaamste propaganda samen willen handelen, de zaak ook tezamen onder de oogen zien, en onder de anderen de noodige agitatie wekken.

Maar men houde de zaak van de propaganda der stakings-idee niet op met onmogelijke, onbegrijpelijk kwesties van voorrang en dergelijke.

En men houde de belanghebbenden zelf, dat zijn de landelijke en plaatselijke bonden, afdeelingen, komitees en personen, niet tegen om met ons tezamen over deze allergevichtigste zaak van propaganda der stakings-idee samen te beraadslagen.

Doet men dat wel, dan sielt men naar onze meening de organisatie, de centralisatie, boven de revolutionaire propaganda-actie, terwijl voor revolutionairen de organisatie alleen waarde heeft in dienst van deze propaganda en actie.

Machtsspreken als: het N.A.S. moet dit doen, niet het Rev. Soc. Komitee; het N.A.S. is onze eenige en officiële vertegenwoordiging, en aanwijzingen, bedekt of onbedekt, van uit het hoofdkwartier aan bonden en organisaties, om niet naar de vergadering van het Revolutionair Komitee te gaan, dit alles rikt zodoende inderdaad te zeer naar de uiterste centralisatie, die zich tegen de revolutionaire actie keert, dan dat wij dit uit N.A.S.-kringen mochten verwachten.

Wij hopen, dat na Zondag schoonschip zal zijn gemaakt. Of wij gaan allen tezamen werkelijk werken voor het Program van Paaschmiddag van het Rev. Soc. Komitee.

Of degenen die dat wezenlijk willen, doen het met elkaar, en moeten dan maar zoveel revolutionaire kracht uitoefenen, dat de anderen er ook weer bij komen.

Of moeten we soms wederom wachten tot de noble pre Cort van der Linden met zijn imperialistische kornuiten ons door een nieuwe geweldend zijnerzijds, eerder dan te voren, weer naar elkaar toelooft?

Wij willen het eerste, maar wij vreezen het laatste, zeer tot schade van het proletariaat.

Binnenland.

Tweede Kamer.

In de zitting van gisteren, Vrijdag, begon men aan de additionele artikelen, de historie 't loopt dus naar het einde. De minister zal Woensdag spreken; Dinsdag is er, met het oog op het Sinterklaasfeest, geen zitting!

Een nieuw Kamerlid.

In de vacature-F. H. van Wichen is tot lid van de Tweede Kamer gekozen de heer Jan Bomans, R.-Kath.

Bescherming van vogels.

Door de Nederlandsche Vereeniging tot Bescherming van Vogels, is aan de gemeentebesturen een circulaire gezonden, waarin wordt verzocht hun medewerking te willen verleenen om onze inlandische vogels, vooral den kleineren daaronder, geschikte broedgelegenheden te verschaffen, daar door het steeds meer in cultuur brengen van den bodem toeh, de veiligste plekken om te nestelen, dreigen verloren te gaan.

Voet de niet-holtenbroeders, waaronder o.m. behooren de: tijl, luifluiter, -grasmusch, spotvogel wordt in de circulaire de aandacht gevestigd op den aanleg van vogelbosjes, welke bij de vereeniging besteld kunnen worden.

AMSTERDAM

Slagersgezellen Amsterdam.

Le afd. Amsterdam van den Slagersgezellenbond stellen de werkgevers in 't slagersbedrijf voor: Op 21 en 26 December door de bij hen in dienst zijnde arbeiders (a) gemeentelijk arbeid te laten verrichten, en op 25 December tot hoogstens 12 uur 's middags te laten werken. Ook wordt voorgesteld voor 31 Dec. en 1 Januari vrij te geven.

Staking bij de Kon. Holl. Lloyd.

Het dek- en machine-personeel van het s.s. „Hollandia“ van de Kon. Holl. Lloyd heeft vanmorgen geweigerd te monteren. Zij wenschen voor de stokers het drie-vuren-systeem (dat wil zeggen dat elke stoker drie vuren te bedienen heeft) en f. 5.—verhooging per maand voor allemaal. De staking omvat ongeveer 50 personen.

Het regeeringsorgaan „Het Volk“, het patriottisch-imperialistisch orgaan „Het Volk“ wordt in de „Tel.“ als volgt in de mailing genomen:

Het regeeringsorgaan „Het Volk“, flagblad voor de arbeiderspartij, heeft sinds vijf jaar zijn lezers tegen ongelukken verzekerd. Daarom is nooit iemand duidelijk geweest. Behalve die een ongelukkige metaal- in Amsterdam, is er geen proletariër die het blad heeft. Zijn abonné's bestaan uit goed gestuurd houtkopers, Indië-gasten, advocaten, ingenieurs, o.w.-ers, dominees, effectenmakelaars, landelgenoten, rentoniers en reeders en de risico van den arbeid is bij deze stieraden der bourgeoisie zoo gering, dat het een zeldzaamheid is, als er een van hen een ongeluk krijgt. Zoo heeft dus in vijf jaar tijds dat orgaan van de „arbeiderspartij“ in totaal 88 maal contacten neergegeld voor een ongeluk aan een van zijn lezers overkomen. Dat is zoovast 17 per jaar, een om de 3 weken en dan was het meermalen nog voor een afgehaakt duim of verloren wijsvinger.

Maar het begint veel ernstiger te worden. Nu worden de abonné's ook verzekerd tegen schadeloosheid. Wat wil dat zeggen? Is dit een voorzorgsmaatregel, die er op wijst, dat het revolutionaire element in de partij eindelijk den kop opsteekt en er straks straatbetogingen worden gehouden waarbij de houtkopers, de dominees, de ingenieurs, de o.w.-ers en de effectenmakelaars met gekloofde schouders huiswaarts keeren, als zoovele slachtoffers van hun politieke overtuiging? Zullen zij niet langer aan de panden van Cort en Posthumus hangen en de leiders worden van hongeropproeren?

Voor elken ingeslagen schedel vergoedt „Het Volk“ f. 100. Het is niet veel, het is bijna te goed in deze tijden, nu ze voor koeien en verkenkopen zulke buitensporige prijzen vragen. En over beschuldigingen van wat er eventueel in den schedel mocht zitten, wordt helemaal niet gesproken. Daarvan schijnt geen notering te zijn. Blijkt het zeer incontinent goed.

Centraal Bureau voor sociale adviezen.

Gisterenmiddag hield de Vereeniging centraal bureau voor sociale adviezen in Parkzicht een algemeene vergadering. Het jaarverslag en de balans en winst- en verliesrekening werden met algemeene stemmen goedgekeurd, evenals de begroeping voor het lopende jaar.

De periodiek afredende bestuursleden de heeren M. H. L. Drucker en dr. J. C. E. Ringard werden met algemeene stemmen herkozen.

Voor de financiële commissie tot het nazien der boeken werden benoemd de heeren E. Gerzon en mr. G. Seret.

Hagemaakte gouden tientjes.

Door een winkelfrouw uit een winkel in de Raadhuisstraat is deze week aangifte gedaan, dat zij van iemand in plaats van een gouden 10 guldenstuk, een in kleurstof gedoopt halve guldenstuk in betaling heeft ontvangen. Ook een winkelierster aan den Heiligeweg heeft gisterenavond een dergelijk geldstuk voor een 10 guldenstuk ontvangen van een circa 45-jarig manspersoon.

Nachtelijke straatroof.

Door een vrouw is aangifte gedaan, dat van haar in den afgelopen nacht een handtasche, waarin enig geld, is ontvreemd. In den loop van den dag is het tasche zonder geld aan het bureau gedeponeerd als gevonden op het Oude Kerkplein.

Schuit gezonken op 't IJ.

Gisteren is een dek-schuit van de Amsterdamse Ballast Maatschappij, beladen met zoetwater, in het IJ gezonken, onder den noordwal van het Oostzanergrat. De schuit ligt buiten het vaarwater.

Lijk opgehaald.

Uit het water van de Stadhouderstrade is opgehaald het lijk van den werkmans Vlioger, die sedert een paar dagen vermist werd.

Ongelukken.

Gisteren is op de Leidschehoofd een 17-jarig meisje, gezeten op een rijwieltje, door een auto aangereden, tengevolge waarvan het rijwieltje geheel defect raakte.

In het Binnengasthuis werd opgenomen de 80-jarige juff. C. de Ru, wonende in de 1ste Joodersdwarsstraat, die op de Looiersgracht was gevallen en daarbij haar been had gebroken.

De 13-jarige H. v. d. Horst, wonende Kleine Kattenburgerstraat 123, 2e etage, reed gisterenocht met den veehandelaar A. Verbeet mede. Zich bevindende op den Middenweg te Watergraafmeer, sprong hij van den melkwagen en kwam daardoor te vallen, waardoor het voor- en achterwiel van den wagen over zijn rechterbeen ging. Hij werd binnengevoerd in het politiehospitaal.

aan de Linnaeusstrade en werd na verbonden te zijn vervoerd naar zijn ouderlijke woning.

ROTTERDAM.

De barbiërs en het lichtverbod.

De afd. Rotterdam van den Nederl. Barbiërs en Kappersbond heeft Donderdagavond in het Verkooplokaal een vergadering gehouden ter bespreking van het lichtverbod.

De voorzitter, de heer A. Trapman, merkte in de eerste plaats op, dat het lichtverbod zich in deze stad bijzonder doet gevoelen, omdat hier geen wettelijke 9-uursluiting van de winkels bestaat. Verder, dat een kapperssalon geen winkel, maar een werkplaats is; als zoodanig worden ze ook beschouwd in de wet op de personele bescherming.

Bij een conferentie, die spr. met den burgemeester heeft gehad, heeft hij dezen er niet van kunnen overtuigen, dat het voor de barbiërs en kappers noodzakelijk is, later dan 8 uur 's avonds gas- of electrisch licht te branden. Echter gaf de burgemeester den raad, zich met een adres tot den gemeenteraad te wenden, hoewel hij niet geloofde, dat dit eenigen invloed op het genomen besluit zal hebben.

Aldus is geschied. Gevraagd wordt vergunning van open te blijven tot 9 uur.

Doodelijk ongeval.

De 19-jarige administrateur A. L. D., in betrekking bij het kranksinnigengesticht te Maasoord, sprong te Poortgraaf van een in beweging zijnde stoomtram. Hij werd zwaar gewond opgenomen en naar Rotterdam gebracht. In het ziekenhuis is hij kort na aankomst overleden.

DELFT.

De machinale garnalendrogerij te Termunten (Gr.) directeur de heer H. Leeuwe te Delfzijl, is opgehoven. Het personeel is met de machines naar Strijensas, aan het Hollandsch Diep verhuisd, om het bedrijf aldaar voort te zetten, met het drogen van panharig.

GRONINGEN.

Simulatie van activiteit.

Naar aanleiding van een van verschillende zijden bij haar ingekomen verzoek, ook nog noodgedrongen dus, besloot het bestuur der gewestelijke federatie „Groningen“ S.D. A.P. de besturen van alle afdelingen der S.D.A.P., vakorganisaties en andere arbeidersorganisaties in de prov. Groningen uit te noodigen tot een vergadering te Groningen, ten einde de levensmiddelenvoorziening „te bespreken“. Het beweerde doel is op die vergadering te doen uitkomen den noodtoestand die onder een zeer groot deel der bevolking heerscht, ten gevolge van de duurte der levensmiddelen en andere benodigdheden en om aandacht uit te oefenen op de land-regering en plaatselijke autoriteiten om al het mogelijke te doen daarin verbetering te brengen. Het werkelijk doel is te doen of men wat doet en zoodoende nietsdoen te handhaven.

HENGLO.

De nieuwe werktijd.

De Hengelose fabrikanen hebben den werkdag op de fabrieken, 4 December te beginnen, als volgt vastgesteld: 's Morgens van half acht tot 12 noon, van half één tot vijf. Op Zaterdagmiddag ook.

MENALDUMADEEL.

De woningnood.

In de gisteren gehouden raadsvergadering is besloten 8 werkmanswoningen te bouwen en deze voor f. 125 jaarhuur beschikbaar te stellen om in den woningnood te voorzien. Een lijksvoorschot van f. 23.000 zal worden gevraagd.

SCHOTEN.

De gasfabriekkwesitie.

Eenige Schotensche raadsleden hebben aan den burgemeester verzocht om als punt één op de raadsagenda van Donderdag aan de orde te stellen het beheer van de gasfabriek.

De toelichting luidt: Gij zult allen wel iets gekend hebben over het aan den burgemeester uitgebrachte rapport der gaspomp-nijding aan de gasfabriek. Het is naar aanleiding hiervan, dat ondergeteekenden het noodig achten reeds a.s. Donderdag te beraadslagen over deze zaak.

Naar aanleiding van het bovenstaande kan de „Tel.“ mededeelen, dat bij een l. J. Zaterdag onverwacht ingesteld onderzoek naar den stand der kas een tekort van pl. m. f. 600 ontdekt is. Op last van den burgemeester van Schoten is hiervan proces-verbaal opgemaakt.

IJMUIDEN.

Trawler opgebracht.

De IJmuider stoomtrawler „Anna Josina“ is volgens een gisteren te IJmuiden ontvangen telegrafisch bericht door een Duitsch oorlogsschip naar Cuxhaven opgebracht. De stoomtrawler had volgens de rapporten een groote lading visch aan boord.

Schip in nood.

Gisteren is de stoomtrawler „Johanna Nicolette“ naar Terschelling vertrokken om het bericht, dat het zusterschip „Mini“ aldaar geankerd lag, zonder steenkolen en assistentie vroeg. Inmiddels is bericht ontvangen, dat de „Mini“ al reeds te Terschelling was binnengebracht.

GEMENGDE BERICHTEN.

Een veldwachter opgehangen. — De veldwachter Den B. uit Nieuw-Lekkerland was een decer dagen de dupe van een flauwe, zoo niet ergderijke grap. Toen hij na zijn gewone route naar huis keerde, werd hij plotseling overvallen door drie

gemaakte kerels. Zij slopten hem een prop in den mond en hingen hem daarna op aan een dikken boom, even voorbij het Elshoutse stoomgemaal; gelukkig niet aan den hals, want dan was de man er niet zoo afgekomen. Een touw werd hen onder de armen gebonden en daar hing de man een paar voet van den grond te bengelen. Hulp kwam niet opdagen, schreeuwen was hem niet mogelijk, en zoo hing hij den ganschen kouden, ijzigen Novembernacht. Stijl van kou en schrik werd hij den volgende morgen uit zijn netelige positie verlost. Men is op het spoor van twee der daders.

(„Dordr. Ct.“)

De politie algeranseld. — Te Beesterzwaag zijn 5 personen in hechteln genomen, verdacht — in complot — te Beets ernstig gemeentepolitie te hebben mishandeld.

Scheepstijdingen.

AMSTERDAM. Aank. 1 Dec. Handelskade: IJstroom, s., Konden, skg.

Nederlandsche Stoomvaartlijnen.

Beukelsdijk, 23 Nov. te Baltimore v. Rott. Java, n. Amst. 23 Nov. v. Vigo. Kennerland, n. Buenos Ayres, 23 Nov. te Rio Janeiro. Malang, n. Rott. 29 Nov. v. Falmouth. Nieuw Amsterdam, n. Rotterdam, bevond zich op 29 Nov. 12 uur 's midd. 562 mijl van Falmouth, draadloos via Valencia. Noordam, n. New-York, pass. 29 Nov. Terschellingbank. Oranje, n. Amst., bevond zich 30 Nov. 9 uur n.m. op 53 gr. N.Br. 4 gr. 50' O. L. Allee wel. Pollux, 29 Nov. v. Colon n. Charleston.

Binnenlandsche Havens.

NIEUWEDIJEP. Aank. 30 Nov. Helking, Bosselaar, Hargsham. Vertr. 30 Nov.: Schokland, s., Blyth. IJMUIDEN. Aank. 1 Dec.: IJstroom, a. Londen; Wilhelm, s., Gelle. Vertr. 30 Nov. Ines, Johanson, Fredrikham; Rijswijk, s., New-York; Eendracht, s., Londen; Stogeborg, s., Helsingborg. 1 Dec. Larenborg, s., New-York. N. WATERWEG. Aank. 30 Nov.: Nicolaas, s., Seaham; Dirksland, s., Newcastle; 1 Dec. Olaf Kyrr, s., N.-York. Vertr. 30 Nov.: Molner, s., Stockholm; Laura, s., Sundswall; Lupus, s., Bergen; Narcis, s., Port Talbot; 1 Dec. Leonora, s., Sundswall.

Buitenlandsche Havens.

Amulet, 29 Nov. v. Harlingen te Leith. Brunsvijk, 23 Nov. v. Rott. te N.-York. Polmina, 30 Nov. v. Hudikswall n. Amst. Glasgow, 29 Nov. v. Rott. te Leith. Noorddijk, 29 Nov. v. Rott. te Rosario. Oostdijk, 29 Nov. v. Buenos-Ayres n. Rott. Rotterdam, 29 Nov. v. Rott. te Leith.

ADVERTENTIËN.

Heden werd geboren onze Jongen JOHANNES. C. P. S. PELTENBURG—HARMAN. J. C. PELTENBURG.

J. RADIUS

SCHOENMAKER.

Albert Cuystraet 42, A'dam.

Heeren Zoolen en Achterlappen f. 1.80
Mans " " " extra " 2.00
Dames " " " " 1.25
Vrouwen " " " extra " 1.45
Kinderen " " " naar grootte.

Buiten de stad:

met verhooging van portkosten en onder remboours.

Alles met hout gepond. — Genaad 15 cent hooger.

Lapjes onzichtbaar.

Desgewenscht in één dag klaar.

„VREDE DOOR LIEFDE“

door Mr. N. G. TEDIJNG VAN BERKHOUT.
Uitg. HOLLANDIA DRUKKERIJ.
(f 0.25).

Beoordeelingen:

Dordrechtse Courant: „Een ernstig geschrift van een ernstig man, dat ter hand genomen en overdacht dient te worden.“

Phile: „Men leze dit kleine, doch suggestieve geschrift.“

GRAND THEATRE.

N.V. „TOONEELVEREENIGING“.

HERMAN HEYERMANS en JAN MUSCH.

Zondag, Maandag, Dinsdag,
Aanvang: 8 1/2 uur precies.
Einde: vóór 11 uur.
94ste, 95ste 96ste,

TROPEN